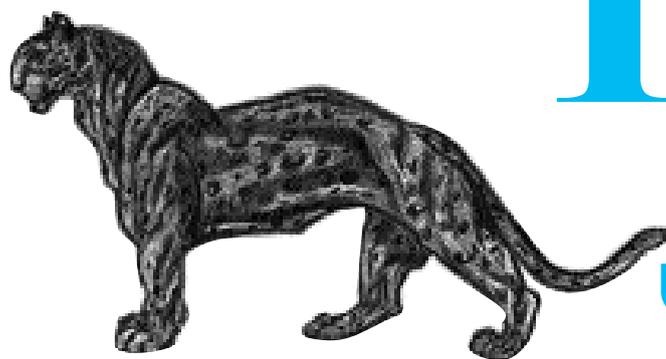

De Kido nomi!

TOLİŞON SƏDƏ

№ 21 (33) 09 iyun 2012-nə sor

MÜSTƏQİL QƏZET

QİYMƏTİ 40 qəp.

Qəzet həftədə bir dəfə, şənbə günü çıxır

Tı Tolış boşta inə zivoni jiyero çiçi kardə?

Təbrik kardədəmon!

TALIBİ ŞAHAN SASANI -73

"Ali humanist, ali jurnalist, ali fəlsəfə diplomon xıvand..."

Şahan Talibi zə Zeynalov (Sasani) moədə biə 1939-nə sori iyunə manqi 7-də Lankoni Moğonjobə diədə. Kədə 11 sə xeyzonbən. Şahan 9 qılə əğili yolə boə biə. Pıə Talib 47, inə Fatmə 50 sinədə vəfat kardəşe.

1957-nə sori oroxniyəşe Lankoni rayoni Şuruk di miyonə məktəb. Almaniyaədə sərbözə xidmətdə biə. (1958-1961) Siftə sə kardəşe Boku Sabunçi qəsəbə 8 numrəynə peşə məktəb. Rabitə-elektro montyor ixtisasış sə. Kə karde-karde handəşe bəşəvnə Azərbaycani

Hınəsənəti İnstitutu "Mədəni maarif" fakultədə. Peşə Marksizm-Leninizm Universiteti fəlsəfə (1963-1967), Jurnalistikə Sənətkoəti Universiteti jurnalistikə (1977-1979) şobonədə mudavim biə: mıxləs, ali humanist, ali jurnalist, ali fəlsəfə diplomon xıvande...

Keyzonsoybe: 2 zoəş (Bəxtiyar, Fuzuli), 1 kinəş (Nəzakət) handovniyə- perosniyəşe.

Şahani 30 sor ko kardəşe "Azərbaycanfilm" kinostudiyədə direktor muavini, idarə rəisi i.c. vəzifonədə. Oxonə 20 soronədə Az.TV-ədə, Respublikə radio-televindom şirkəti "Tolışi zivoni doymoni" redaksiyə yolə redaktore. "Tərəqqi" medalı xıvande (2008).

Yolə həvəs, marağış biə hırdənə vaxtonku bə poeziyə, şeer-sənəti, bədiyyə ofəyəvonəti. İminə mətbu əsəriş dərc biə 1983-nə sori "Ailə muntəxəbatı" tədrisə kitobədə. "Pioner" jurnali fəal bınıvışt biə: iyo bə türki bo əğılon şeer, hikoyon çap kardəşe.

Talibi Şahan Sasani həmə bənə musiqişinosi, bəstəvoni bə nome: tar jəydə, çəy 9 mah-ne efirədə bəvanqə.

Talibi Şahani tovə esə 6 kitob çapədə beşə: "Təmədə-ğizilə odəm" (B-1999), "Vidəninə göstər", "Özünəməxsus", "Əlimədəd" (B- 2011) "Boyation" (B-2011), "Nəğılon" (B-2011) i. c.

Bəmənə-bo bahandon vey əzizə Tolışi ənivışt Talibi Şahan Sasani bəştə dıqlə ıstənə zivonədə inə zivoniş tolışiədə, həmə Devləti Azərbaycani türkiədə nıvıştəyon: şeeron, hikayon, nəğılon, poveston, pyesson, publisistə məqaləon...

Movardə ruji mubərək, sipriş!

İstinod kardəbiə səvonon:

1. Talibi Ş.S. "Təmədə-ğizilə odəm", B.1992
2. Talibi Ş.S. "Əlimədəd", B. 2011
3. "Tolış" q. N- 4(9) iyul, 2002...

A.Bayrami

8 iyun çəmə Tolışi yolə şair Rza Musayevi movardə ruje!

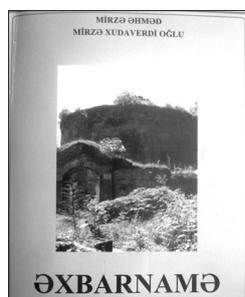
Rza Musarza zə Musayev moəku biə 1959- nə sori iyunə manqi 8-də rayon Lankoni Şağlase diədə. Handəşe

1976- 1980- nə soronədə AD-PU filoloji fakultədə. Se sor ko kardəşe rayon Liki Bibihoni di məktəbədə. 1983- nə soriku dərs doədə ıstə diədə - Şağlase yolə məktəbədə. Bə tolışi, bə türki əsəroniş dərc biə Azərbaycani devri mətbuatədə, iminə şeeriş çap biə Liki rayoni qəzetədə 1982-nə sori fevralədə "Şələlə"nomədə. Çə çapo beşə əçəy "Konco mandış" tolışe şerə kitob.(B. 2004, 76 səh.) (II, "TZS", № 21) "Pərəndon" ijən "Tolışi etnoqrafikə etu-

don" nomədə 2 kitobış hozoy, ıstə çapi bə çəşey.

Təbrik kardədəmon çəmə əzizə şairi movardə ruji, orzu kardəmon bəy xəşəconəti, sə sorə mənəynə umur, qəncinə ofəyəvonəti!

(Tolışə ədəbiyoti nominə tənqidəvon, ədəbiyotşunos A.Bayrami bə şairi ofəyəvonəti həsr biə məqalə bahandən səh. 4-də)

ƏXBARNAMƏ

səh 2.

MİLYONÇU ROKFELLER...

RAFİQ CƏLİLOV

USTODON USTOD

ALLAHVERDİ BAYRAMI

USTADIN MƏKTUBU

NOVRUZƏLİ MƏMƏDOV

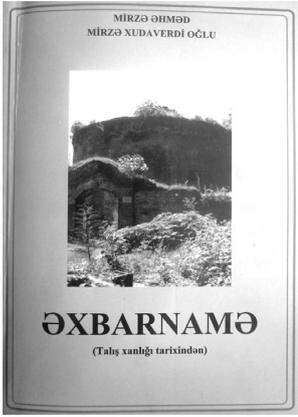
DAĞLAR OĞLU

ƏŞRƏFİ SƏRXAN

Zulfuqar Əhmədovə YODKONƏ RUJ

səh 8.

BAKI - 2009

Çapa hazırlayan:

İshaq Axundov

Redaktor:

Seyidağa Onullahi.

Fars dilindən tərcümə edən:

Əli Hüseynzadə

MİRZƏ ƏHMƏD MİRZƏ XUDAVERDİ OĞLU ƏXBARNAMƏ

(Talış Xanlığının tarixindən)

Oxucuların çoxsaylı xahişini nəsarə alıb "Əxbarnamə" əsərini hissə-hissə öz qəzetimizdə vermək qərarına gəldik. "Əxbarnamənin" elektron variantını bizə təqdim etdiyi üçün "Talış.org" saytına minnətdarıq.

(əvvəli ötən saylarımızda)

Mir Mustafa xan [məsələdən] xəbərdar idi. Onun da bu barədə öz fikri vardı. [Mir Mustafa xan] Kərbəlayı Əsədulla adlı bir nəfəri yardım istəmək üçün rus padşahının ölkəsinə göndərdi.¹¹⁹ [Həzrətdə] bu sətirlər yazılarkən Miladın 1882-ci ilidir. Onun Kərbəlayı Əsədulla bəyin evlamlarından biri sağdır. O, butəsərli Kərbəlayı Rəcəb oğlu Məşədi Əkbərdir. Zirəklikdə, biclikdə və hiyləgərlikdə dünyada misli yoxdur. [Bu işdə] o, öz ata-babalarını da keçmişdir. O zamanda rus padşahı qadın idi. Adı Fenaşınpurx idi.¹²⁰ O, Kərbəlayı Əsədullanın sözüne bir o qədər də inanmayıb Yeqor balasının komandası altında dəniz yolu ilə iki yüz nəfər soldat göndərmişdi.¹²¹ Qacar qoşununun gəlməsindən bir qədər əvvəl Yeqor balası iki yüz soldat və iki topla Lənkəran körfəzinə daxil olub, xanın hüzuruna yetişmişdi. [Düşmən qoşununun] gecə basqını təhlükəsinə qarşı o, iki yüz nəfər soldatdan yüz əllisini gəmidən sahilə çıxarıb, Mir Mustafa xanın divanxanası qarşısında yerləşdirmişdi. Onda Mir Mustafa xanın evi və imarəti dəniz sahilinə yaxın idi. [İndi] bu sətirlər yazılarkən Rusiya dövləti orada möhkəm bir qala tikmişdir. Əhalinin rəvayətinə görə Mir Mustafa xanın divanxanası həmin qalanın yerində idi. Hər gün casuslar xəbər gətirirdi ki, yaxın günlərdə Qacar qoşunu Ərdəbildən Talışa gələcəkdir. Təsədüfən bir gün Mir Mustafa xan öz imarətində - divanxanada nahar yeməklə məşğul idi. Birdən baxıb gördü ki, Bəlləbur¹²² kəndindən tutmuş xanın Divanxanasına [qədər ərazidən] ibarət olan Çayıçı¹²³ atlı və piyada qoşunu doludur. On iki bayraq [dalğalanır]. Bu qoşunu görən [xanın] halı dəyişmədi. Oğlanlarına buyurdu: "Ata minib müdafiəyə başlayın!". Özü yeməkdən əl çəkəndi. Yavaş-yavaş yeməyə başladı. Oğlanlarından şir ovlayan Mir Həsən xan ki, dünyada hələ belə bir oğul doğulmayıb, bundan sonra da doğulmaya-

caqdır - bir neçə nöqərləri¹²⁴ ilə tez ata mindilər. Nöqərləri ilə atlanıb Qacar qoşunundan müdafiəyə girişdilər. Bu əsnada gördülər ki, həmin yüz əlli nəfər rus soldatı öz tarelka [boşqab]larını götürüb dəniz tərəfə qaçdılar. Heç müqavimət göstərmirlər. Mir Mustafa xan onların bu vəziyyətini görüb güldü və buyurdu: "Bunlara baxın, hələ qoşun onlara çatmamışdan görün necə qaçdılar. Biz nə qədər ağılsızıq. Bunlara ümid bağlayıb İran padşahı ilə baş-başa dava edirik. Al-laha pənah!".

Bir anda Mir Mustafa xanın oğlanları hərəsi bir tərəfdən dəniz kimi qoşunun canına düşüb [ona] böyük tələfat verdilər. Onları təqib edib qaytardılar. Bəylər kəndi qarşısında dayanmağa məcbur etdilər. Axşam çağı idi. Döyüşdən əl çəkib, hər iki tərəf qarşı-qarşıya durmuşdu. O cümlədən Dolab Talışı və Şandermen adamlarından səkkiz min piyada tufəngçi məşhur darğa Nur Məhəmmədin¹²⁵ evlərindən yuxarıdakı qəbiristanda yerləşdilər. Həqiqətən ora çox pis yer idi. Çünki qəbrdən Kosalar¹²⁶ biçəri, şimaldan çay, qiblə tərəfdən böyük Suxtamurdab çayı¹²⁷ vardı. Çətin vəziyyət idi. Heç bir tərəfdən bura kəlməyə yol [tapmaq] imkanı yox idi. Mir Mustafa xan gecə basqını etmək üçün tədbir gördü. Lakin o zaman xanın xidmətində bir o qədər qoşun yox idi. Xanın əmrilə hamı öz ailəsini Gamişavan adasına¹²⁸ gətirmək üçün [evlərinə] getmişdilər. Bu əsnada Ucarud tərəfdən Muğanı çapıb-talan etmək üçün on iki minlik qoşun gəldiyini xəbər verdilər. Mir Həsən xan atasının əmrinə görə, bir neçə nəfər qaniçən nöqərləri ilə [müdafiəyə] hazırlaşdı. Bu [nöqərlərdən] biri şahsevən Cəfər bəy,¹²⁹ allah şahiddir, əgər desəm ki, o qılıncının bir zərbəsilə bütün Talışı yerlə yeksan edər, yəqin siz inanmazsınız. Mir Həsən xanın lələsi döyüşdə ikinci Rüstəmi [Zal] kimi misli olmayan Kərbəlayı Şahverdi bəy Kələntərov, özünü Kərbəlayı Şahverdi bəydən əskik tutmayan və əksik də olmayan, gözü önündə yüz güllə atsaydılar da kirpiklərini belə qırpmayan və Mir Həsən xanın əzizi olan ucarütbəli Rza Əli bəy Əli Mirzə bəy oğlu, Zəkəriyyə bəy Əli Məddəd oğlu və bunlardan başqa bir neçə nəfər də vardı. Onların adlarını bir-bir yazmaq olmaz. Çünki biz onlardan qorxuruq. Əgər adları dillərdə söylənərsə, o, igidlər qeyrətə gəlib torpaq-

dan baş qaldırar, cəməti qılıncdan keçirərlər. Dünyanı xalq dar edərlər. [Bəlkə də] xalq mənim bu tərifi mi sırf istehza hesab edir. Lakin allah şahiddir. [Onlar] bundan artıq tərifi layiq idilər. Mən onlardan hər birinin döyüşlərdə göstərdikləri igidliyi yazmaq istəsəm, [onda] gərək Mir Mustafa xan və Mir Həsən xanın əhvalatından əl çəkməşəm. Heyf ki, mənim məqsədim Mir Mustafa xan və Mir Həsən xanın əslini-nəcəbətini yazmaqdır.

Xülasə, Mir Mustafa xan səkkiz min tufəngçinin üzərinə gecə basqını etdiyi zaman, Mir Həsən xan nöqərlərlə birlikdə həmin qəbiristanda səngər düzəltdilər. Mir Hüseyn xan¹³⁰ atasının xidmətində idi. Buna görə Mir Mustafa xan Mir Hüseyn xana əmr verdi: "Nə qədər işə yararlı atlı varsa özün ilə bərabər götürüb səhər çağı Böyük yoldan o qoşuna hücum edərsən. Onlar bunu gördəndə döyüşə başlayacaqlar. Onda, siz qaçmağa üz tutub yavaş-yavaş geri çəkilin. Mən də Ağə Lələ bəyin komandası altında olan Miyankuh tufəngçiləri ilə pusquda [durub] həmin qoşuna hücum edərək!". Mir Hüseyn xan razılıq əlini gözü üstə qoyub qəbul etdi. Hazır oldu.

Atam Mirzə Xudaverdi deyir ki, mən də Mir Mustafa xanın yanında idim. Mir Mustafa xan göstəriş verib xatircəm olduqdan [sonra] bir qədər adam, o cümlədən əlsiz-ayaqsızları götürüb pusquda durdu. O, səssiz hazır durub Şürük¹³¹ tərəfdən Mir Həsən xanın gəlməsini gözləyirdi. Səhər açıldı. Mir Həsən xandan bir əsər görünmədi. Bir iki saat keçdi. Çayıçində ara-sıra güllə atıldığını eşitdilər. Mir Hüseyn xanın qorxudan [Böyük] yol ilə deyil, Çayıçindən hücum etdiyi məlum oldu. Atlılar bir-bir çəmənlə yolu ilə atlarını çapırdılar. [Mir Hüseyn xanın] bu hərəkətini eşitdikdə Mir Mustafa xan buyurdu: "Artıq heç bir iş etmək mümkün olmayacaq!". Öz dəstəsinə əmr elədi: "Siz də davaya başlayın, gərək allah nə məsləhət bilir!". Sözü qisası bunlar da Şürük tərəfdən tufəng atmağa başladılar. İstənilən [nəticə] hasil olmadı. Çünki Mir Mustafa xanın adamları düz çöldə idi, onlar isə xəndəkdə səngər salmışdılar. Təxminən on saat hər iki tərəfdən atışma oldu. Qacar dəstələri məğlub olmadı. On iki saatdan sonra döyüş alovu yavaş-yavaş sakitləşdi. Bu Mir Mustafa xanı

sevindirdi. [O], belə düşünürdü: "Bəlkə [düşmən] qaçmaq istəyir. Mən, Mirzə Xudaverdi bir ağacın başına çıxdım ki, bəlkə bir şey öyrənə bilim. Mir Mustafa xan məni saxladı: "Ağaca çıxma, səni güllə ilə vururlar!". Mən ərz etdim: "Qurbanın olum, ağacın bir tərəfindən elə yuxarı çıxaram ki, onlar məni görməsinlər!". Xülasə, [ağacdən] baxıb gördüm ki, yüz, iki yüz tufəngçi hissə-hissə səngərdən çıxıb yavaş-yavaş Kosalar kəndinə tərəf gedirlər. Mən bu vəziyyəti tez [xanın] hüzuruna ərz etdim. Xan buyurdu: "Onlar ot üçün gedirlər!". Bir az keçmədi gördüm ki, dörd min piyada tufəngçi qarşımızı kəsib az qalmışdır ki, bizi əsir alsınlar. O zaman Fətəli adlı bir şəxs nəsindən [olan] təngəruddlu Məmməd bəy xanın qulluğunda idi. Heyf ki, o tək idi. Təngəruddlardan bir nəfər də yanında yox idi. Mir Mustafa xan ona əmr etdi: "İrəli gedib döyüşə giriş!". O, ərz elədi: "Məmməd başına nə kül töksün. Mən hara, Miyankuh tufəngçiləri hara!". Mən onlara qarşı müharibə meydanına tək gedə bilmərəm!". Müxtəsər, müharibə meydanına gedib başını yuxarı qaldıran kimi, onu başından güllə ilə vurdular. O saat canını təslim etdi. Bu qədər qoşunun qarşısında dayanmağın mümkün olmayacağını gördükdə Mir Mustafa xan atına minib Viyan¹³² tərəfə qaçdı. Viyan Gərmətük kəndinin bir hissəsidir. Viyan ilə Şürük arasında çox palçıqlı bir bəcar [düyü əkin] yeri vardı. Oradan keçmək çox çətin idi. Xanın adamlarının atları palçığa batdı. Çünki əkin vaxtı idi. Ağə Lələ bəyin rəhbərliyi altında Miyankuh tufəngçilərinin hamısı Dızdəməşə¹³³ tərəfə qaçdı.

İzahlar:

119. Kərbəlayı Əsədulla. Mir Mustafa xan 1795-ci ilin oktyabr ayında, rusiyadan yardım almaq üçün Kərbəlayı Əsədulla bəyi ora elçi göndərmişdi.

120. Fenaşınpurx. Mirzə Əhmədin bəhs etdiyi bu dövrdə Rusiyada II Yekaterina (1762 - 1796) çarlıq edirdi.

121. Yeqor balası. Şəxsiyyətini müəyyən edə bilmədik. Ehtimal ki, rus hərbi məmurlarından biridir.

122. Bəlləbur. Hazırda Lənkəran rayonunda Ballabur kəndi var. Onun yanında yüksələn dağın üstündə Bəlləbur qalası qalıqları mövcuddur.

123. Çayıçı Talış xanlığında ki 10 mahalından biridir. Çayıçı bu

gün Lənkəran rayonuna daxildir.

124. Nökər. Bu gün adi ev xidmətçisi mənasını ifadə edən nöqər istilahi monqolca dost məfhumunu bildirən "nöqər" sözündəndir. Xanlıqlar dövründə Azərbaycan xanlarının xidmətində olan nöqərlər də xana sədaqətə qulluq edən silahlı adamlardan ibarət idi. Xan adətən onlara müəyyən vəzifələr verir və torpaq sahələri ilə təmin edirdi. Mirzə Əhməd və onun atası Mirzə Xudaverdi də Mir Mustafa xanın belə nöqərlərində idi.

125. Daruğa. Mənşəyi etibarilə monqol feodal cəmiyyətində meydana gəlmişdir. Daruğa hərbi və mülki işlərin idarəsi ilə məşğul olurdu. Vergilərin vaxtında toplanmasına da daruğa nəzarət edirdi. Sonralar İran və Azərbaycanda daruğaların hüququ getdikcə məhdudlanır, onlar artıq hərbi işlərdə qarışmırlar. Səfəvilər dövründə daruğanın vəzifəsi bütöv şəhərin və ya bir məhəllənin daxili inzibati işlərinə nəzarət etmək və orada əmin-amanlığı təmin etməkdən ibarət idi. Azərbaycan xanlıqlarında da daruğa əsasən bu son vəzifəni icra etdirdi. Bu istilah Azərbaycanda darğa şəklində tələffüz edilir.

126. Kosalar. Hazırda Lənkəran rayonunun Kosalar kəndidir.

127. Suxtamurdab. Lənkəran rayonunda Sutamurdov adlı bir kənd var. Ehtimal ki, Suxtamurdov çayı vaxtilə bu kəndin yaxınlığından axırdı.

128. Gamişavan. Gamişavan adası Lənkəran rayonunda hazırda Liman qəsəbəsində olmuşdur. Buradakı Olxovka kəndi də keçmişdə Gamişavan adlanırdı.

129. Şahsevən. "Şahi sevən gəlsin" cümləsinin qısaldılmış şəkli. Şahsevənlik I Şah Abbas dövründə meydana gəlmişdir. Şaha tabe olmayıb müxalifət göstərən üsyançı qızılbaş əmirləri ilə mübarizədə şah tərəfdarları olan və müəyyən imtiyazlar alan qəbilələr "Şahsevən" adlanırdı. Müxtəlif qəbilələrdən ibarət olan şahsevənlər Muğanda, İran Azərbaycanda, Əcəm İraqda və Farsda yaşayırlar.

130. Mir Hüseyn xan. Mir Mustafa xanın ikinci oğludur. Mir Mustafa xanın 10 oğlu vardı: Mir Həsən xan, Mir Hüseyn xan, Mir Məmməd xan. Mir Abbas bəy, Mir İsmayıl bəy, Mir Əsgər xan, Mir Heydər xan, Mir Kərim bəy, Mir Talib bəy və Mir Həmid xan.

131. Şürük. Hazırda Lənkəran rayonunda Şürük kəndidir.

132. Viyan. Hazırda Viyan kəndi Lənkəran rayonunun kəndidir. Lakin Mirzə Əhmədin bəhs etdiyi Viyan Kərmətük kəndinin bir hissəsi olmuşdur. Kərmətük kəndi də hazırda həmin Lənkəran rayonunun kəndidir.

133. Dızdəməşə. 1926-cı ilin siyahısına görə Lənkəran qəzasının Siyaku kənd sovetinə daxil idi.

(ardı var)

Rafiq Cəlilov
celilovrafiq@mail.ru

Bir gün bir qərblı biznesmen bonkrota düşür, artıq borclar və borclular əlindən gizlənməyə belə yer tapmır. Bu biznesmen çıxış yolunu intiharda görür və özünü dəniz qırağını gözən biznesmen tullaniş üçün "uğurlu" yer də seçir və elə bu vaxt bir nəfər pirani qoca ona yaxınlaşıb, niyə intihar etmək istədiyini soruşur. Biznesmenin ürəyi dolu olduğu üçün bütün dərini bu qocaya danışır, qoca onu diqqətlə dinləyir və "nə qədər borcun var?" deyər sorğu edir. Biznesmen "çoxdur, lap çox" deyir. Pirani qoca "mən Rokfellerəm, borcunun məbləğini de, sənə 1 illik borc verim, bir ildən sonra qaytararsan" deyir. Qulaqlarına inanmayan biznesmen "900 min dollar" deyir. Pirani qoca heç nə olmayıb kimi əlini qoltuq cibinə salır, bank çeki çıxardır, üstünə 1 milyon dollar yazıb, imzalayıb və biznesmenə uzadır. Gözlərinə inananmayan biznesmen, çeki əlinə alıb "bəs mən bu pulu qaytarmaq üçün sizi necə tapım?" deyir. Həmən pirani qoca "mən düz bir ildən sonra burda səni gözləyəcəm" deyib, çönüb gedir. İntihardan vaz keçən biznesmen evinə dönür, həmin çeki seyfə qoyur, "ehtiyatda 1 milyonum var" deyib, təzədən işə girir və bir ilə bütün borclarını da ödəyir, üstəlik yaxşıca qazanc da əldə edir. Bir ilin tamamında biznesmen milyonçu Rokfelleri görmək üçün dəniz qırağına gedir və gözlərinə inanmır: Rokfeller dediyi kimi həmən yerdə onu gözləyirdi. Rokfellerin ona verdiyi çeki qoltuq cibinə

dən çıxardıb, həmən pirani qocaya yaxınlaşıb və "sizin verdiyiniz çekdən istifadə etməmişəm, çox sağ olun, mən bu çeki sizə qaytarıram" deyir. Qoca bir ona, bir əlindəki çekə baxır, özünü çevirir və gedir. Heç nə başa düşməyən biznesmen "cənab Rokfeller, çekinizi götürün, daha o mənə lazım deyil" deyərək pirani qocanın arxasınca düşür və elə bu vaxt ona bir qoca qadın yaxınlaşıb, deyir: "oğlum, bu kişi psixi xəstədir, cibində həmişə saxta çek olur və hamıya da "mən Rokfellerəm" deyir, ba-

mümkün deyil, amma mümkün ola bilər. Talış zonasının seçiciləri öz deputatlarından bunu israrla tələb etsələr, onlar da məcburən bu istəyi dövlət başçısına çatdıracaqlar, sonrası dövlət başçısından asılıdır, çox güman ki, o, xalqın səsə səs verər və deputatlara "MM-də bu tələbi qoyun" göstərişi verilə bilər. dövlət başçısının məhz bu göstərişindən sonra biz talışların dilinin həm təbliğinə, həm də inkişafına dövlət səviyyəsində qayğı hiss ediləcək və əminəm ki, həm dövlətimiz, həm də bir et-

olsa şəhid şəhiddir! Oğul vətəni qorumaq üçündür, başın sağ olsun Vətən!

Yalançı Rokfellerlər

Heç bilmədim girişdə o hadisəni niyə nəql etdim? Əsl həqiqətdə o qoca çox böyük bir xeyirxahlıq edib, bəlkə də məqsədi həmən biznesmeni məhz həmən gün intihardan yayındırmaq olub? Kim bilir, hər necə olsa da, bir ömrü, bir ailəni öz yalanı ilə xilas edə bildi. Dini dil ilə desək, bu yalan qəbul edilən yalanlardandır. Amma biz də çoxlu yalanlar eşidirik, düzdür, inanmırıq, çünki artıq "inam" adlı limit dolub. O qədər deyiblər e "qəzetin bir nömrəsi mənim boynuma", bilməmişəm ki, yalandır, amma "inşallah" deyib, aralanmışam, artıq 33-cü nömrəmiz çıxır, amma bu sözü deyənlərdən heç birindən bir səs çıxmır ki, çıxmır. Çıxmayacaq da, çünki o tip insanlar pulu hər şeydən çox sevirlər. düzdür, pul lazımlı şeydir, çünki indiki zamanada pulun olmasa adama salam verən də tapılmaz, amma bu sevginin də həddi var. Pul kağızdır və bu az ömrümdə bir neçə dəfə pul dəyişməsinin şahidi olmuşam, yəni pul əldən-ələ gəzdikcə qiymətdən düşür və gec, ya tez, hökmən dəyişdirilir. Amerikalıların Alyaskaya görə ruslara verdikləri pulnan indi Alyaskada heç 1 hektar yer almaq olmaz, yəni pul qiymətdən düşə bilər, heç çevrilir, amma Allahın verdiyi xəzinə - Ana dili heç vaxt qiymətdən düşmür, heç vaxt ucuzlaşmır və heç vaxt dəyişilmir! Düzdür, bu gün bəzi talış kökənli nadanlar "nə Ana dili, boş şeydir, hansı dildə danışırınsa həmən dil də Ana dilidir" deyirlər, yəni Ana dillərini nəyinsə xətrinə özləri bilərəkdən dəyişirlər, amma bu bədbəxtlər başa düşürlər ki, Ana dilini biz seçmirik, bizimçün Ana dilini Yaradan seçir və olsa-olsa biz Ana dilimizi bəyənəməklə, həmən dildə danışmamaqla Yaradanın seçiminə xəyanət edə bilərik, vəssalam. Yaradansa bu xəyanəti "halal pulla" getdiyimiz Həcc ziyarətinə bağışlayar, bağışlamaz, rüji-qiyamətdə bilərik.

İ.S. Biz sponsor gəzmirik, çünki onsuz da tapa bilməyəcəyik, ancaq qəzetin bütün problemlərini həll edə biləcək bir sanballı borc ala bilsəydik....

MİLYONÇU ROKFELLER...

ğışla onu". Bir neçə dəqiqə bu sözün şokundan ayılmayan biznesmen bir xeyli fikrə gedir və həyatının xilaskarı olan bu qocanın saxta çekini bir şirin xatirə kimi təzədən cibinə qoyur, çünki bu saxta çekə inanıb o öz həyatını yenidən qura bilmişdi...

İTV haqqında Qanun

Dövlət başçısı İctimai televiziya haqqında Qanun layihəsi imzalayıb və həmin Qanun layihəsi Milli Məclisin müvafiq komissiyasında müzakirə edilərək, növbəti plenar iclasa çıxarılıb. İndi qalıb həmən Qanun layihəsinin MM-də qəbulu. Çox təəsüfedicidir ki, həmin Qanun layihəsində yenə də milli azlıqların dillərinin, tarixlərinin, mədəniyyətlərinin tədqiqinə biganəlik hökm sürür. Bu biganəliyin səbəbini bilməsəm də, yaqın edirəm. Bu biganəliyin bir neçə səbəbi ola bilər. Birinci və ən əsas səbəb milli azlıqların özlərinin, daha doğrusu onların "aparıcı simalarının" öz dillərinə və tarixlərinə biganəliyidir ki, "lazimi kəslər" bu biganəlikdən maksimum yararlanırlar. Azərbaycanda yaşayan xalqların say tərkibi MM-də də öz proporsianallığını göstərir, yəni ki, Azərbaycanın aparıcı etnosundan sonra MM-də say etibarlı ilə ən çox "millət vəkili" olan məhz biz talışlarıq. İndi kimsə mənə inandıra bilərmə ki, həmən Qanun layihəsinin müzakirəsində bu deputatlardan kim işə tribunaya qalxıb, "seçicisinin" TV istəyini dilinə gətirəcək? Mən buna inansam demək ən axırıncı sadələvh insanam. Bu

nos olaraq talışlar bu qayğıdan maksimum yararlanacaqlar. İkinci variantda var, ola bilsin ki, dövlət başçısı bu müraciətlərə fikir verməsin və hər şey olduğu kimi qalsın, bu variantda biz nə qazanacağıq? Heç nə qazanmayacağıq, ancaq ən azı növbəti dəfə əmin olarıq ki, hökumətimizin və dövlətimizin milli siyasəti sabun köpüyü kimidir, yəni yox səviyyəsindədir, nə vaxtsa suya qarışıb, itəcək, tək o vaxtacan biz "qarışıb, itməyək".

Vətən və şəhidlik zirvəsi

Çox təəsüf ki, qonşuları biz seçmədik, yoxsa yaxşılarını seçərdik. Yenə də haylar başlayıblar. Yenə də anaların üstünə sink tabutlar gəlir. Biz qalxıb həmən bu hay(asız)ları yerlərində oturtmasaq, bu tabutlar üstümüzdə hələm çox gələcək. Bəli, məhz qalxıb bu hay(asız)ların dərini verməliyik, niyə qalxmırıq, nəyi gözləyirik, bilmirəm. Dünya ictimaiyyətinin qınaqlarından mı qorxuruq? Bəs atəşkəs vaxtı övladını itirən Ananın qınağından qorxmuruqmu? Bəs internetdə bizim dövlətimizin adını "azerqey", "azerbaran" yazan simasız qonşularımızın sabah daha böyük qələt edəcəyindən qorxmuruqmu? Görünür qorxmuruq. Bəli, bu gün övladını itirən valideyinlər "təki vətən sağ olsun" deyirlər, amma həmən valideyinlər bilsələr ki, övladları Qarabağı ildən-ilə bizə unuduran atəşkəsdə yox, Qarabağı geri qaytaran döyüşdə şəhid olublar və şəhid olarkən bir kəndi, bir rayonu azad ediblər, fərz edirsizmi onda nələr deyəcəklər... Hər necə

SONET

Dınyo sio siğ havz əbini votəkəs,
Zinedəni çı Xıdo züy güdrəti?
Çı co kəson sobnonədə hıtəkəs,
Layığe bə həzo tanə, töhməti.

Dınyo sio siğ havz bibu, ya ki nıbu,
Fərg əkəni bo kosıbi, bo lüti,
Ebardero bo qoqədon var bibu,
Kosıb bəyje dəştə hay-huy, hüt-hüti.

Xıdo nomi boştə sipər kardəkəs,
De nımoji obıryədə lüton səy.
Xıdo nomi jıdə hərom hardəkəs,
De həloli dütdə boştəro saray?

Mıku qırəy nıkə kali dındaron,
Jıqo nıznon çəvon imon həşıye.
Çəstəm hardəm sıdqi dılo bə Çıron,
De həloli jımonəkəs vəşıye.

"Xıdo-Xıdo" votəkəson tamə yol,
Kosıb-məzlum mandə bə torə umi.
De Çıroni okardəyon şərə fol,
Dı dasti qətdən şəytoni dümi.

Bınən ıştə din-ımonı bə tazı,
Bəvındeyon imonon sıvık bome.
Be səvob doy bəbe çı Xıdo gərzi?
Səvob nıbu qınon sığısən qone.

Xıdo, şık bu bəştə züy kəroməti,
Bə sio sığın de güdrəti naxşı jəy.
Peçət çımı bəxti sio mələməti,
Co ranq nıbe, bomı sıodə baxşı jəy?

Dınyo sio siğ de mamuri havzan be,
Çımı sio baxt sio mande ki, havz nıbe.

Tofiq Nicat

Şinə mo!

Bəştı dılı dardı gıbon,
Lınqi jıton qardı gıbon,
Çandə kəşə sardı gıbon,
Çımı çəşon zü, şinə mo!

Gıbon bəştı dılı sıron,
Bəştı kəşi, lınqi qıron,
Bəştı lınqi qınyə vıron,
Hejo jə yahu, şinə mo!

Çand əzobı kəşə, dodo,
Bədə ruji çəşə, dodo,
Bə conı jə həşə, dodo,
Çımı çəşon ru, şinə mo!

İştı gərzi ki bəzne doy?
Şəyə ekardə bənə moy,
İştə çəşon zü bəmə doy,
Gıbon bəştı mü, şinə mo!

Həm dədə bış, tı həm nənə,
İştə səysə otəş sənə,
Gıryətədə merdi hınə,
Çə vənəşə bu, şinə mo!

Kəfşəni əqardış bə rüj,
De şəvi əqətiş bərdüş,
Dəston əbin ıştı koldüj,
Çəjo əbin lü, şinə mo!

Bə yodume əv mı hələ,
Çəştə ənəyş səysə şələ,
-Pedə, haydi, şinə balə,
Dəstdə qıləy çü, şinə mo!

Mərdəti pand tıcum qətə,
De sıxanı mını vatə,
Qəpi əkəyş hosto, satə,
Nəvotış hiç dü, şinə mo!

Pulum yoxdur!

Dövrən olub böyük şələ,
Dar günüm daldadır hələ,
Düşüb canıma vəlvələ,
Dostum az, düşmənim çoxdur,
Ona görə pulum yoxdur!

Dost bildiyim düşməni oldu,
Dərddən üzüm çöndü, soldu,
Qəlbim qubar, gözüm doldu,
Sınəm dolu, gözüm toxdur,
Ona görə pulum yoxdur!

Bilmək olmur yaxşı, pisi,
Arvadsifət olub kişi,
Kimlə görüm mən pak işi?,
Dost bildiyin deyir: "loxdur",
Ona görə pulum yoxdur!

Sınəm Araz, qəlbim Xəzər,
Qəlbimdə min gəmi üzər,
Nadan mənə dodaq büzər,
Nakəslərin könlü şuxdur,
Ona görə pulum yoxdur!

Mömün olan nadan təbli,
Nə ağı var, nə də səbri,
Ömür sürdüm qəmli-qəmli,
Dediyi söz qəlbə oxdur,
Ona görə pulum yoxdur!

Pul deyilən kağıza bax,
Üstündəki naxışa bax,
Ona mütü ağıza bax,
İndi puldur təbib, doxtur,
Ona görə pulum yoxdur!

Zabil Mədəj.
23.05.12.

Allahverdi BAYRAMI

(1-nə niviştəy)

Rza Musarza zoə Musayev moəku biə 1959- nə sori iyunə manqi 8-də rayon Lankoni Şağlase diədə. Handəşe 1976-1980- nə soronədə ADPU filoloji fakultədə. Se sor ko kardəşe rayon Liki Bibihoni di məktəbədə. 1983-nə soriku dərş doədə iştə diədə-Şağlase yolə məktəbədə. Bə tolişi, bə türki əsəroniş dərc biə Ozərboyconi devri mətbuatədə, iminə şeeriş çap biə Liki rayoni qəzetədə 1982-nə sori fevralədə "Şələlə" nomədə. Çe çapo beşə əçəy "Konco mandiş" tolişə şerə kitob. (B. 2004, 76 səh.) (II, "TZS", № 21) "Pərəndon" ijan "Tolişi etnoqrafikə etudon" nomədə 2 kitobış hozoy, iştə çapi bə çəşey.

Rza Musayev bə tolişə ədəbiyot omə Tolişə hərəkotı bino biə rujiku. Çumçiko Şağlase Tolişə milliyə hərəkotı ən yolə mərənqonədə qıləybe. Tolişə milliyə mədəniyyəti rostbikə "Avesta" cəmiyyətən hejo ənə iyo təsisbe. Tikə bədiqə tolişə xəlgi ən vəzminə şəxsiyyətənən çı diədə bə dinyo oşnə bin: Vəlişah Əliyev, Rza Musayev, Mirtəği Xilqət, Sərxan, Fikrət, Oqtay Əskərzodon, Zahirəddin, Azad, Ələddin... çı di merdə zoon.(III)

Təsadufi ni, çe tolişi ədəbiyoti yolə mərkəzonədə qıləyni Şağlaseədə bə məydon omey. Bı diədə jə-niviştə Rza hələ dəvardə əsri 90- nə soronədə bənə ustodə şairi bə nombe. Türkiədə, urusiedə, inqilisedə handə-niviştə tolişə mınəvəron (ruşinfikon) inə zivonədə - bə tolişi zivon okardışone məhz de Rza Musayevi M. Ə. Sabiri gəzinə niviştə satirikə şeeronədə: Çı dənivarde "Sor esə" (1989), "Ğazi dard" (IV, s.149), "Ha tolişon", "Esə zəmin kaştəkəs", "Mələ bə", "Əmə jiqomon", "Həni çəmə kəy məvo", "Dast bıkəş", "Kanə həmom, kanə tos" (1990), "Çoko dəvonəmon əmə Nəvuzi" (1991), "Bəbolış, dodo" (1992), "Muəllim" (1993)... Rza Musayevi çanədə şeeron zivonon əzbər bin!

Civonon, piranon de Rza Musayevi şeeron təsiri binoşon karde bə tolişi şeer niviştə. Əvoni calb bıkə əruzi ritmikə bəhrədə bənə ovi -şırtoni emə-şə tolişə sıxanon ahənqdoəti bey. Əvon məvujı kəşifşon karde ki, tolişə zivon ənə rəvon, ənə səlis, ənə sehrin əbiybən. Tolişə zivonon bə əruzi çətinə gəlibon əhitiybən!

(Halonki iştə zivoni dinyo inkişafə zivononsə komil zinə kali zivon bonovonon bə əruzi gəlibon dəşe zindənin, bə-çəy bəhron (təfilon) pəmuje zindənin. Məsələn, türki zivoni bonovonon 14 sa sore ki, cəhd kardədon əruzədə komilə şeiron bə miyon binən, gəzi 1-2 nəfəri əruzi bənə milliyə vəzni oko doş zindənin. Oxonə əsronədə təmom əruziku şe-şe diyəro bedən dəy bəsə varde nızneku, bəy vışkie nızneku.)

Rza Musayevi gəzələn, çoli (murəbbe),

USTODON USTOD - ŞAIR

RZA MUSAYEV

pencli (muxəmməs), şəşli (musəddəs) ... iyan co klassikə janron əruzədə bə tolişi handəkəson heyrətədə mandedəbin ki, çəmə jiqo qəncinə zivonimon hestebən, əmə iştə zivoniku bəxəbəmon biən. Im şeron iyan bəro bə bahandon ləzzət doydəbin ki, çı əsəron mənə-məzmun çı xəlgi umrujnə əhvoliku bəhs kardədəbe, har rujnəni gəyğunku sohbət okardədəbe, xəlgi isətnə dardi-dili bə miyon noydəbe, devri dardi-sərikü, xəlgi məişətikü, imrujnə pealətikü xəbə doydəbe...

Çı sətron muəllifən tolişə şeer binoş kardə bo niviştə 1990-nə sori sıftəku. İminə tolişə şeeriş ("Luzi dard") çap biə 1991-nə sori, bəvədə 45 sinədəbe. Im nimovə merdi-20 soronə muəllimi bə tolişi şeer niviştə soşq bıkə Rza Musayevi satirikə əsəronbin! "Luzi dard" bəçəy "Ğazi dard" şeeri nəzirə niviştə biə. (II, "TZS", № 81)

Miyonə məktəbonədə handə nupərəsonən bə ilhom omeyn de Rza Musayevi şeeron. Çəvonədə qıleyni Rza Musayevi iştən soşqird Mirtəği Xilqət be. Mirtəği Xilqəti əxzış karde ərəbi şeerə vəznibə əruzi nəzəri zınəyon çı Rza Musayevi iştənikü, umuşişə təcrubi gəyda-ğanunon məhz çəy satirikə şeeronku. Esə Mirtəği Xilqət tolişi ədəbiyoti ən nominə şaire, gəzələ ustode. Əve votedəmon: ustodon ustodey Rza Musayev!

Şairi satirikə şeeronədə bə hədəf omə məğomon behisobin: səvod-təhsil, xəşəti-səhiyyə, mədəniyyə səviyyə, məişətə nırə-səyon, siyasiyyə huquqon, kanə adət-ənənənon, iqtisadiyyə tələbon, dini-islamiyyə mərasimon...bənə ovəynə obedə Rza Musa ofəyəvonətiədə.

Şairi şeeronədə bə jiqo qıləy gənoət omedəmon ki, çı devri ən nırəsə cəhətonədə qıleyni bə məktəbi, bə təhsili, bə səvodi biqonətiyyə. Yodo bəməkəmon ki, Rza iştən devri ən çokə pedaqoqey, im sahə həmməysə çok bəzine, əve ki, çəy votə sıxani, bı mevzuədə niviştə şeeri təsirışən vey bəbe. Məktəb, təhsil, muəllim-şoşqird mınosibəton Rza şeeronədə deştə ən hırdə cəhəton bə miyon beşedən:

**Ha muəllim, handedənim, dast bıkəş,
İştı dərşədə mandedənim, dast bıkəş.**

**Handəkəson çičişon bə nav vardə?
Diplom bə şəxs hejo bə vəşi mardə.
Navkonə zəmonə həni dəvardə,
Elmi çoli kandedənim, dast bıkəş,
Ha miəllim, handedənim, dast bıkəş!
(I, "Dast bıkəş", s.20-21)**

Hırdəni çı məktəbo bıkə, tələbə çı handə-niviştə həvəsi əğand, muəllimi çı dərşi, məktəbiku sardon bıkə, bə hırdəni hədiyyə miti bıkə, təhsiləvonon çı səvodiku bıkə, bə rışvə pəmuşin qəşbuən "Vojorə iqtisadiyot" nom noəbiə siyəsətebu, həmməy bə luzi, tani, jimoni rohatati bod şedən!

**Məktəbi, kitobi bekə çı yodo,
Hande esə sərf kardəni, bə Xıdo!
Əv bəştı vojori bərkət bıdo!
Puli barədə dədə dəvardə zoəm!
İştə dədə keyfi bəpe kardə zoəm!
(I, "Bomı gəzəncə vardə zoəm", s. 26)**

Roste, hejo lap sıftəku çətin biə çı muəllimon rujqor, de xəlgi bə ico eşt-nişt kardeku hejo əvon dardi-səri dilədə biən. Fəqət həmişə yolə səbrışon kardə, deştə zəhməti səbarz jiyən: (III)

**Sıftə çı curə biş, ijan jəqoş tı,
Xəlğ kefədəy, niviştədəş, oğos tı,
Əğlon dardi oxoy karde nəxoş tı,
Bədə rujon jəy bə həşə, muəllim,
Hejo mandiş dast bə kəşə, muəllim!
(I, "Muəllim", s. 40-41)**

Çəmə hamsuə tırkonku jiqo qıləy məsəl heste: "Tolişiku kinə bıstən, bəy kinə mədə." Şərhiş ime ki, tolişə kinon, jenon, moynon kobikən, kə-bədə jenəkoən-merdəkoən kardədon, fəqət merdon kivoləti zindənin çič bıkən: duknəvonədə binəvin, çayxononədə binişdin, ləmədə bihitin, boğədə bıqardin...

Rza Musayev kam mandə bə adət peqardə im cəhəti de ciddi-cəhdi təngid kardədə: kali merdon iştən niştən kədə, çəvon jenon bə gəzənciro sıbədəli eştən şedən- bə vojoron davilə bedən, həttə eqinedən bə Urusəti ijan co devləton daşton, ku-kəməndon...(III)

**İştı kə, merd heste, əğlı hese,
Linqoni oqardə bə məşə, vəse,
İştı xəbə bə vey məholon rəse,
Vojoron nəvedəş har ruj rəbədə,
Bəbolış, ha dodo, boy bınışt kədə.**

**İştı peştış həni dənəmnə şəlon,
Nənə roy bə çəşin bezovnə balon,
Barde bə Aşğabod İroni molon,
Poyız, səməlyotdə həni con mədə,
Bəbolış, ha dodo, boy bınışt kədə.
(I, "Bəbolış, ha dodo", s.35-36)**

Im məsələ (merdon kədə niştə, jenon bəkə gəzəncə varde) vey norahat kardədə şairi, çand kərə oqardədə bı mevzu, qa bıhır-bəhvata jeni, qa əçəy merdi nomədə ifşobikə şeeron niviştədə. Oşko vinde bedə ki, şair sıbədəli tatə yonqoku eştə- bə vojor tılə jenon, moynon tərəfədəy, bə merdon tanə-tohmət jəyda, çəvon kivolə sima ifşo kardədə:

**İjan şedəş, az bəştı şə roon gıbon,
Pul vardədəş, bəştı qətə koon gıbon,**

**Azən gıbon, kinən gıbon, zoon gıbon,
Hiç sist nıboş, çıgil nıjəno poşnə,
Səğbi, jenə, mını bekay bə ruşnə...
(I, " Səğbi, jenə", s.37)**

Çəmə inə, nənə, dodo, həmməro, vəyu- ən nezo odəm biə im bıhır-bəhvata jenon bəzən sistən bedən, linqi çıgilonku şikəton kardədon, əmmo kəxivəndonışon pan qətdənin ki, qətdənin:

**Vəsey, bıhır-bəhvət karde zındənış,
Peşt dənəmə, şələ barde zındənış,
Ə rujon bəştə yod varde zındənış,
Qardə çəximon, çəmə çəşon ruşin,
Merd, pərxəximon, çəmə çəşon ruşin.
(I, "Merd, pərxəximon", s. 39-40)**

Muhumə məsələn rost kardədə iştə satirikə şeeronədə Rza Musayev: bo Azərboyconi, bo Toliştoni iqtisadiyyə, coğrafiyyə, ekolojiyyə, demokrafiyyə, mədəniyyə inkişafı mane biə qusuron, nırə-səyon təngid kardədə. Bo xəlgi qıy eçətəyo, əholi tarsi-larzədə oğətəyo, milləti adi-soyə huğuşon dasto səyo, cəmati jimoni səxt kardəyo çı məsələn, çı qusuron hestinbu Rza Musayev əvoni bə satira otəşi qətedə, bə məmuron, baskoron doğ noydə. Məsələn, xəlgi zivonədə de "Balədiyo", "Mırdov" nomi məşhur biə şinə ovi vəy qəte bəpeştə tolişonən, təbiətən dıtarəfə ziyanədəy: Əvəsorədə moy-mələ bo kırı şo-doyro bə şinə ovon pətəxe zındəni, tolişon , çoko bəvotən, iştə nali binədə idə moy əğti, esə bo moyə simi nəvedə:

**Bevəc omedə sorisə sor esə,
Mıv hardəkəs, hardedənış şor esə!**

**Bə hişq qınyə həni çəmə sel, Mırdov,
Çı bəlokü bə ərş beşə çolon ov,
Im ki karde? Bınışdəmon bəçəy lov!
Çə vaxti səhvon omedən zor esə,
Bevəc omedə sorisə sor esə!
(IV, s. 151)**

(Həştışe dumo)

Oko doə biə ədəbiyot:

I. Rza Musayev, "Konco mandiş?",

Boku, "MBM", 2004, 76 səh.

II. "Lankon", rujnomə dast , 1990-1994

III. "Toliş", rujnomə, № 4(9), 2002

IV. "Tolişə ərməğon", B. 1993, 178 səh.

Aforizmon

Məxloğə dı tispirdə bə odəmış pidənışe. Bəçəy və beşəyon iyan əçəy havəri qətə xonəxon.

Cəmiyyət iki qrup insanları sevmir: Ona qarşı çıxanları və Onu müdafiə edənləri.

(Victor Hugo)

Hanon bə ros bekardeyro sərostə ro oğə beye. Rəyaları reallaşdırmağın ən yaxşı yolu oyanmaqdır...

(S. M. Pouer)

Har şəvi qıləy ruşış hestışe.

Hər gecənin bir gündüzü vardır.

(Hz. Əli)

Har dili piəy vədə odəm bəpe iştəku bıparso: im piyemonış bə dastış boy çič bəbey, nıvo çič bəbey.

Hər istək qarşısında insan özünə sual etməlidir : bu istək əldə edilərsə nə olar, əldə edilərsə nə olar.

(Epikür)

Bo piyemoni co be-bo otəşi bənəy voy; Əv tətimi hamuş kardə, zumandı həniən voşnədə. Sevgi üçün ayrılıq - od üçün külək kimidir; o, zəif söndürür, güclünü isə daha da alışdırır.

(N.B. Vəzirov)

"Çımı aybon bəçımı dim bıvot" votə xonəxon, sərosi çımıku çəş jedən.

"Eyiblərimi üzümə de" deyənlər, əslində, bundan ehtiyat edirlər...

(Can Morias)

Ehanə şımə əğlonədə şətələri osəməti bıkiştən, hiç vaxti toviğə odəmon pərosne əzimiyon. Əğər siz uşaqlarda dəcəllik hissini öldürsəniz, heç vaxt müdrük insan yetişdirə bilməzsəniz.

(Russo)

Ğeyzi otəşədə, nəvədə geyz xıvand bəsute, otəşi bə dışmeni rəse-nırəse, bo pəşonə bəmande.

Hirs atəşinin ilk odundan qəzəb sahibi yanar, alovun düşməne çatıb-çatmaması isə sonraya qalar...

(Sədi)

Yolə ko kardeədə, həmə xonəxon rozi karde saxte.

Böyük işlər görəkən hamını razi salmaq çətindir...

(Solon)

Vinde iyan osəme, bə hestibe hisobe, fame isə boy jimoney.

Görmək və hiss etmək mövcud olmaq, düşünmək isə yaşamaq deməkdir.

(V.Şekspir)

Edast: Aytən Hüseynova

İradə Məlikova
iradamalikova@mail.ru.

(Siftəş navınə numronda)

34

Çe Dina zueqət kardə be

1 Çe Lea bo Yağubi zandə kinə, Dina beşe bo vinde çe zəmini kinon. 2 Vindişe əv çe zəmini əğə Xivijə Xamori zə Şekemi. Bardışe kinə, hite deyə, zueqət kardışe əv. 3 Çəy dil anqıl be bə Yağubi kinə Dina. Şekemi piyəşe kinə iyan kardışe deyə xo-

OFƏYEMON

şə rəftor. 4 Şekemi votışe bəştə pıə Xamori: "Bıstən im kinə bəmı jen". 5 Yağubi məsəşe ıstə kinə Dina zueqət kardə be, əncəx xıyə kardışe tosə ıstə kəfşənədə qəlon tonə bıə zoon omə. 6 Şekemi pıə Xamor şe Yağubi tonə deyə bo qəp jəy. 7 Yağubi zoon məsəşonə im, oməyn kəfşəno. Əvon pərt bin iyan bərk xuyəjə bin. Çumçiko Şekemi rısvə kardəşbe İsrail deçəy kinə hite, nəbi karde jıqə koy. 8 Xamori jıqə votışe bəvon: "Çımı zə Şekemi dil anqıl qınıyə bəşmə kinə. Xahiş kardeydəm, əy bıdən boəy jen beyro. 9 Xışəvand bıbən deyəmə: bıdən ıstə kinon bəmə, bıstənən çəmə kinon. 10 Bıjiyən deyəmə bə ivırə, şımə navədəy zəminən: bıjiyən iyo, ticorət bı-kən iyan bıbən milksoyb". 11 Şekemi votışe bə kinə pıə iyan bon: "Az bədom, şımə çımıku çı-

çon bıpiyo, şımə çəşonədə lutf pəydo karde qorənə. 12 Bıpiyən çımıku veyə kinəro iyan baxşon, bədom şımə votə har çiy. Əncəx kinə bıdən bəmə jen beyro". 13 Yağubi zoon de hilə cəvob doşonə bə Şekemi iyan bəçəy pıə Xamori, çumçiko Şekemi zueqət kardəşbe çəvon hovə Dina. 14 Votışonə bəvon: "Əmə karde əzınimon imi, əzınimon doy ıstə hovə bə şı bə sınıtə nıbə odəmi. Im rısvoyəti bəbe boəmə. 15 Rozi beydəmon deşmə əncəx de iqlə şərti: sınıtə bıbon şımə merdon həmməy, bıbon bənə bəmə. 16 İstə kinon bədomon bəşmə bə şı, şımə kinon bəstemon boştə, bıjiyemən deşmə, bəbemon iqlə xəlg. 17 İstə kinə pəbəqətemon bəşemən, qırəm quş nıdoşon bəmə, sınıtə nıboşon". 18 Bə Xamori iyan çəy zə Şekemi xoş oməyn çəvon sıxanon. 19

Cıvonə zə çəşboni kardışe in ko, çumçiko bəy vey xoş oməbe Yağubi kinə. Şekem ən hurmətinə odəmbe ıstə pıə kədə. 20 Xamor iyan çəy zə Şekem oməyn bəştə şəhri dəvəzə, jıqə votışonə bə şəhri odəmon: 21 "Im odəmon sulhinin deyəmə. Bıdə bıjiyın bı zəminədə iyan ticorət bı-kən. In zəmin kifoyət gəderədə qeşe boəvon. Çəvon kinon bəstemon boştə, ıstə kinon bədomon bəvon bə şı. 22 Im odəmon əncəx de iqlə şərti rozi beydən bıjiyın deyəmə iyan iqlə xəlg bı-bun, bəpe sınıtə kardə bıbun çəmə merdonən həmməy bənə bəvon. 23 Çəmə nıbəbebu çəvon qəlon, milkon iyan həyvonon? Boən rozi bıbəmon deyəvon iyan əvon bıjiyın deyəmə". 24 Şəhri həmə səbəsoon doşonə quş bə Xamori iyan bəçəy zə Şekemi, sınıtə kardə bin şəhri əholiyo bıə merdon həmməy. 25 Seminə ruji əvon hələ noxəşədə beədə çe Dina boon - Yağubi dıqlə zə, Şimeon iyan Levi pe-

qətışonə ıstə gılıncon bəmanə dəşin bə şəhr, dəvonışonə gılınco merdon həmməy. 26 Kıştışonə de gılinci Xamor iyan çəy zə Şekemən. Peqətışonə Dina Şekemi kəo, şin. 27 Yağubi zoon oməyn çe mardəkəson tonə, kisib kardışonə şəhr, çumçiko zueqət kardəşonbe çəvon hovə. 28 Peqətışonə çəvon mol-məlon pəs-bızon, uloxon, şəhrədə iyan daştədə bıə har çiy. 29 Əsir bardışonə çəvon gıymətonə çiyon, jenon iyan əğilon həmməy, kisib kardışonə çəvon kəonədə bıə har çiy. 30 Yağubi votışe bə Şimeoni iyan Levi: "Mınon eğandə bə bəlo, bı zəminədə jıyə Kənanıjonədə iyan Perizıjonədə bəçımı vəynə nıfrət pelovniye-pelovniye. Əmə kamimon, ıstənən deştə xıyzoni bə ico məhv bəbem, qırəm əvon i bıbon, gır bıkon əməni". 31 Əmma əvon votışonə: "Bəbe çən bənə qıləy fahişə rəftor karde deçəmə hovə?"

(Hestışe dumo)

Beynəlxalq ictimaiyyətə, İnsan hüquq müdafiə təşkilatlarına Talış Ağsaqqallar Şurasının MÜRACİƏTİ

Talışlar insanlığın yaranışından Azərbaycan Respublikasının cənub-şərqində və İran İslam Respublikasının şimalında, Xəzər dənizinin sahilə boyunca - Talış ovalığı və Talış dağlarında məskunlaşmış aborigen bir xalqdır. Talış dili hind-avropa dil ailəsinin iran dil qrupunun şimal-qərb yarımqrupuna daxildir.

Hər iki dövlətin ərazisində kompakt halda yaşayan talışlar tarixin müxtəlif dövrlərində müstəqil və ya yarım-müstəqil dövlətçiliyə malik olmuş, zəngin tarixə, özünə-məxsus milli mədəniyyətə, ənənələrə, nadir dilə malikdirlər. Rəsmi statistikaya görə, hal-hazırda Azərbaycan Respublikasının ərazisində 120 minə yaxın talışın yaşaması göstərilir. İctimai təşkilatların, digər araşdırıcıların hesablamalarına görə, bu rəqəm ciddi şəkildə saxtalaşdırılıb, azaldılmışdır. Əslində, Azərbaycan Respublikasında təxminən 1-1,5 milyona yaxın talış yaşamaqdadır. Ölkənin say tərkibinə görə ikinci etnosu olmasına baxmayaraq, talışların dilinin rəsmi statusu region səviyyəsində belə rəsmiləşdirilməmişdir.

Talışlar tarix boyu bu ərazidə yaşayıb, cüzi dəyişiklikləri nəzərə almasaq, elə bu dildə də danışırlar. Biz istərdik ki, öz milli dilimizi, tariximizi, ədəbiyyatımızı, adət və ənənələrimizi, mədəniyyətimizi bundan sonra da yaşadaq, təbliğ və inkişaf etdirək

rək milli varlığımızı qoruyub saxlayaq.

Talış bölgəsində ibtidai təhsil səviyyəsində "talış dili" guya ki, ana dili kimi tədris edilir. Halbuki bu tədris talışların kompakt halda yaşadığı rayonların yaşayış məntəqələrinin cəmi 10-15 faizində və yarıtmaz halda həyata keçirilir. Milli-mədəni muxtariyyət barədə danışılarsa da, onun həyata keçirilmə mexanizmindən adi təsəvvür belə yoxdur. Talış milli mədəniyyətinə xidmət göstərmək istəyən ziyalılar ciddi surətdə təqib olunur və gözümçixdiyə salınırlar.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında təsbit olunmuş, "milli mənsubiyyət hüququ" (maddə 44), "ana dilindən istifadə hüququ" (maddə 45) maddələrinə talışlara münasibətdə nəinki əməl edilmir, hətta onların konstitusional hüquqları ən total səviyyədə pozulur.

Respublikada yaradılmasına cəhd edilən talış təşkilatlarına, mətbu orqanlara dövlət səviyyəsində nəinki dəstək olunmur, hətta onların fəaliyyətinə hər vaxtlı maneçilik törədilir. Azərbaycan Respublikasının tərəfdaşı olduğu, milli azlıqlara münasibətlə bağlı qoşulduğu çoxsaylı Beynəlxalq Konvensiya, Xartiya və Bəyannamələrin icrası hiss olunmur. Talışlara münasibət ancaq beynəlxalq təşkilat və birlikləri aldadıb-çaşdırmaq səviyyəsindədir.

Mütərəqqi haldır ki, Av-

ropa Şurasının yerli və regional hakimiyyətlər Konqresinin dəstəyi ilə 2012-ci ildə, Azərbaycan Respublikasında yerli demokratiyanın inkişafı proqramı çərçivəsində Yerli demokratiya agentliyi asossiasiyası (ALDA) fəaliyyətə başlamış və demək olar ki, təqribən 20 il əvvəl talışların irəli sürdüyü ideyanın həyata keçirilməsi yollarını araşdırmağa, tətbiqinə məsləhətləri ilə yardımçı olmaqda ısrarlı görünür...

Hazırda iki dövlət arasında bölünmüş, hər cür milli, mədəni, sosial, iqtisadi, siyasi hüquqdan məhrum talış xalqının yer üzündən silinmə təhlükəsi reallaşmaqdadır.

Hər bir millətə, təbii olaraq nəsib olan müdrik ağsaqqalları kimi formalaşmaqla, yaranışına start verilmiş "Talış Ağsaqqallar Şurası" bütün mütərəqqi Beynəlxalq rəsmi və ictimai qurumlara müraciət edərək həyəcanla bildirir ki, unikal milli, mədəni, tarixi ənənələri olan bir millət--talışlar assimile edilərək, sivil dünyamızdan silinmə təhlükəsi qarşındadırlar.

Hörmət və nüfuzunuzdan istifadə etməklə Azərbaycan Respublikasında talış xalqına yaşam haqqı verən islahat və qərarların verilməsi və icrasına təsir etməyinizi rica edir, harayımıza biganə qalmamağımıza böyük ümid bəsləyirik.

Talış Ağsaqqallar Şurası.
18 aprel 2012-ci il

TALIBİ ŞAHAN SASANI

DİNYO

Bo tifili tifil bedə,
Bo cohuli cohul bedə.
Bo ohuli ohul bedə.
Məvot tajəy, kanəy dınyo.

Suleymani əhdış karde,
Lıgmoni vey cəhdış karde,
Vey əjdəhon məhfış karde,
Qıləy sırri donəy dınyo.

Vəfodori heste vəfo,
Səfokəsi bədoy səfo,
Bə kosibi dodə cəfo,
Dardı-ğəmi lonəy dınyo.

Şəv-ruj botu umundə tor,
Bəd omedə sorisə sor.
Zolış jidə bə qurzə, mor.
Votdən hitə, handəy dınyo.

Oməkəson şən, mandəni,
Nənon jəqo zə zandəni.
Zumandə, vey dəmandəni,
Bardə, vardə, vonəy dınyo!

Yolə kəy im, kuçə-kuçə.
Nodon nənə, məhnəş çiçə?
Bebəfoy əv, oxoş hiçə,
Sə perandə şonəy dınyo!
Hənək əkon konəy dınyo!

("Təmədə-ğızılə odəm", s.96)

SİFTƏNƏ NƏHƏBBƏT (70 sinədə nıvışdə bıə)

Bənə qulmexi nişdə bə dili,
Siftənə məhəbbət yodo beşdəni,
Sasor umur bıkoş əqəm dınyoədə,
Co məhəbbət əyo dəşə haşdəni.

Siftənə məhəbbət umri əvəsor,
Poke əv, rəçinə bənə sıə vili.
Nıbo gışmət bəti, bızn, ha boli,
Bəka şikəst tni, bədojne dili.

Əvəsor! Qardışdəy, omedə-şədə,
Savdı oqardəni bə dili nişdə!
Dəvardə vey soron, gərinon, manqon.
Mını ohaşdəni, əv mını kışdə!

Esət piçjene, bıə nənə, inə.
Çəşon ə çəşon ni, kinən ə kinə!
Vındime, yava bim, çəşonımbe ku,
"Ço nıvıtvene mi, çə mını, nunku?"

Mı bəştı qorənə bı ruji mandim,
Dıldəm bənə mişki tı bəş, əncəx tı!
Zındəm cəfo kəşə tınən, ha Şahan,
Sadiqbəm, sadiqim, esətən bəti!

("Nəğulon." s.51)

Azərbaycan Respublikası Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi İstintaq Baş idarəsinin mühüm işlər üzrə müstəntiqi, 505 sayılı cinayət işi üzrə istintaq qurupunun rəhbəri cənab Novruz Kərimova.

Həmin cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində MTN-in İstintaq təcridxanasında 02 fevral 2007-ci il tarixindən saxlanılan Məmmədov Novruzəli Xanməmməd oğlunun Məlumatı.

Hörmətli Novruz Kərimov! 5 aya yaxındır ki, AR CM-nin 244-cü maddəsi ilə (vətənə xəyanət) təqsirləndirilən şəxs qismində MTN-nin İstintaq təcridxanasında saxlanılıram. Bu günə qədər səbirlə gözləmişəm və elə fikirləşmişəm ki, mənimlə bağlı istintaq araşdırmalarına ədalətlə, əldə etmiş olduğunuz sübutlar və dəlillər əsasında, onların mövcud olmadığı halda isə daxili inamınıza və imanınıza arxalanaraq yüksək professionalıqla aparacaq, bütün qaranlıq məqamlara aydınlıq gətirərək ədalətli mövqeyə nümayiş etdirəcəksiniz. Amma təəssüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, istintaq araşdırmalarının nəticələri əsasında AR Baş prokurorunun birinci müavini cənab Rüstəm Usubovun mənim həbsdə saxlanma müddətini uzadılması məsələsinə baxılması üçün Səbail rayon məhkəməsinə təqdimatı və bununla əlaqədar hakim Y.E. Kərimovun 12 may 2007-ci il tarixli qərarı ilə tanış olandan sonra təəccübümü gizlədə bilməyib Sizə müraciət etməyi qərara aldım.

Siz istintaqımızda yuxarı instansiyaları inandırmaq üçün yanlış məlumatlar, uydurma "sübutlar və dəlillər" kəşf edib onlara vermiş və bununla da onları aldatmışınız. Beləliklə, mənə qarşı qərəzli mövqedə durub, nəyin bahasına olursa-olsun, mənədən düşməni, xain, xəyanətkar obrazı yaratmaq istəmişiniz. Həyatda mənfə nələr baş vermişsə və bundan sonra da baş verəcəksə, hamısını mənə bağlamaq istəyirsiniz. Bu sizin istintaq hərəkətlərinizdən açıq-aşkar görünür. Gətirdiyiniz bütün "sübutlar və dəlillər" sizin arzularınızın məhsuludur. Amma məsələyə başqa müstəvidən - vicdan tərəzisinin gözü ilə baxsanız, qərəzli mövqeyə tutduğunuz aydın görünür. "Sübutlar və dəlillər" barədə açıqlamalarımı gələcək

USTADIN MƏKTUBU

məktublarımda yazılı şəkildə istintaqa bildirəcəyəm. Bu məktubumla isə məsələnin ümumi mahiyyətini nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm.

Əlinizdə olan imkanlardan və vəzifə səlahiyyətlərdən istifadə edib psixi durumu naqis olan Elman Quliyev kimilərin, şahid qismində göstərdiyiniz onun həyat yoldaşı Təranə Quliyevanın və gələcəkdə bu siyahıya salına biləcəkləri ehtimal olunan Təranə kimilərin "danos" larını, uydurmalarını qəbul edib, mənə inanmaya bilirsiniz. Çünki mənə qarşı qərəzli mövqeyinizlə onların sarsaqmaları üst-üstə düşür. Əgər belə olmasaydı, mənim 40 ildən çox nümunəvi əmək fəaliyyətim, bu müddət ərzində respublikamızın demokratik işi yolunda misilsiz xidmətləri olmuş ulu öndərimiz Heydər Əliyevin və sonralar onun ideyalarının layiqli davamçısı İlham Əliyevin milli məsələlər sahəsindəki dövlət proqramının həyata keçirilməsində Respublika Milli Mədəniyyət Mərkəzinin (söhbət Respublika Talış Mədəniyyəti Mərkəzindən gedir .red.) rolunu təhlil etmiş olsaydıq, görəcəkdiniz ki, biz həmişə dövlət başçılarımıza dəstək olmaqla onların qarşımıza qoyduğu vəzifələri yerinə yetirmişik. Siz isə son dərəcə inco və onunla ehtiyatlı davranmağı tələb edən milli məsələlərin həllində fəaliyyətimizə ayrı rəng verib, bizi xainlikdə günahlandırmaq istəyirsiniz.

Milli məsələlərlə bağlı elə bir tədbir-iclas, müşavirə, toplantı olmayıb ki, mən oraya dəvət olunmayı, dövlət əhəmiyyətli məsələlərin müzakirəsində iştirak etməyim.

İstər Heydər Əliyevin, istərsə də İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyətinin nəticəsidir ki, bu gün bizim hamımızın-bütün azərbaycan xalqının milli münasibətlər sahəsində heç bir problemimiz yoxdur. Əfsuslar olsun ki, bəzi qüvvələr, müstəsna hallarda isə müəyyən şəxslər Respublikamızdakı sabitliyə qısqançlıqla yanaşır, nəyin bahasına olursa olsun, böyük zəhmətlə qazanılmış sabitliyi pozmaq və xalqlar arasında milli-etnik zəmində ayrışdırmaqla salmaq niyyətlərindən

əl çəkmirlər. Təəccüb doğuran odur ki, indiyə kimi ağızlarına su alıb susanlar birdən 2008-ci ildə keçiriləcək prezident seçkiləri ərəfəsində sanki ayılmışlar və xalqımızın başını mövcud olmayan problemlərə qatıb, öz çirkin niyyətlərini həyata keçirmək istəyirlər.

Məlumdur ki, Respublika Milli Təhlükəsizlik Nazirliyində yüzlərlə saf, vicdanlı, namuslu və qeyrətli insanlar işləyir və onların fədakar əməyi sayəsində xalqımızın milli təhlükəsizliyi qorunur. Lakin bu təşkilatda, az da olsa, elələri də var ki, özünün şəxsi marağını dövlətin, xalqın ümumi marağı və mənafelərindən üstün tutaraq gələcəkdə rəhbərlikdən qaçonu üçün bir ulduz "qoparmaq" xatirinə və ya müdiriyyət tərəfindən müəyyən "mükafat" alacağına görə ona verilmiş vəzifə səlahiyyətlərindən istifadə edib hər cür şantaj, hədə-qorxuya əl atmaqla öz çirkin niyyətlərini həyata keçirmək istəyirlər. Belələrdən biri də sizinlə çiyin-çiyinə çalışan, 505 sayılı cinayət işinin təhqiqatçısı "Rüstəm" adlı bir şəxsdir (adını siz mənə demisiz). "Təsədüf"-ə bir baxın! Bu həmin "Rüstəm"dir ki, iki il bundan əvvəl özünün digər həmkarı ilə (adı Fuad) birlikdə məni, yəni "Talış Sədo" qəzetinin redaktorunu Bakı şəhəri Səbail rayon Milli Təhlükəsizlik şöbəsində qəzet barəsində mənimlə 4 saatdan çox söhbət etmiş, məni birgə əməkdaşlığa cəlb etmək istəmiş, müsbət cavab verməyəcəyim halda balalarımın başına min cür oyunlar açacağını söyləmişdi. Bu gün isə həmin şəxs mənim istintaqıma aparır, mənə "xəyanətkar" damğası vurmaq üçün hər cür hiyləyə əl atır. Bu boyda "təsədüf"-mü olar?! Məsələ təməmilə aydındır. Mənim bu gün bura düşməyim, yəni qeyri-qanuni həbs olunmağım, göründüyü kimi çoxdan planlaşdırılmış işinizin nəticəsidir. Məqam isə indi seçilibdir.

Bu faktı mən sizə demişəm, lakin sən sənətdə qulaq ardına vurmusuz.

Fərz edək ki, "Rüstəm" (həmkarı "Fuad"da) cavandır və onun hərəkətində nöqsanlar ola bilər. Axı siz özünüz dediniz ki, 25 il-

dən çoxdur ki, istintaq işlərində çalışırsınız. Yaşınızda elə müdrik dövrüdür ki, "Rüstəm" kimiləri səf və xətalı yoldan çəkəndirməyə söz göstərməlisiniz. Bu gün bir günahsız insanı ləkələməkdən çəkinməyən şəxs, sabah daha ağır cinayətlər törədə bilər. Nə qədər ki, gec deyil, onu bu yoldan çəkəndirmək sizin vəzifə və vətəndaşlıq borcunuzdu.

Bu müqabildən olan neqativ hallar işlədiyiniz nazirliyin imicinə ləkə gətirə bilər, onu xalqın gözündən sala bilər, Respublikamıza isə baş ucalığı gətirməz, onu beynəlxalq aləmdə nüfuzdan sala bilər.

İşin gedişatından görünür ki, siz onunla əlbir olub, mənə qarşı kampanya təşkil etmişiz. Özünü zü günəha batırmayın!

Gələcəkdə siz ayrı bir işə keçə bilərsiniz, digər vəzifə başında durabilirsiniz. "Rüstəm" kimilər isə meydana at oynadacaqlar. Fikirləşin ki, bu gün mənim başıma belə müsibətləri gətirən sabah sizin qohum-qardaşlarınızın, digər günahsız adamların başına nələr gətirə bilər. Bunun üçün də gəlin əl-ələ verib Azərbaycanımızı, onun ziyalı köməyinə böyük ehtiyacı olan xalqın bəd niyyətlərdən, qara qüvvələrdən-düşmənlərdən himz edək, qoruyaq!

Yeri gəlmişkən bir tarixi həqiqəti də nəzərinizə çatdırmaq istərdim. Qərəzli istintaq hərəkətlərinizdən aydın görünür ki, misyanızı həyata keçirməkdə mən sizin üçün böyük maneəyəm və nəyin bahasına olursa olsun, məni aradan götürməklə nəyəsə nail ola bilərsiniz. Bax bunu heç vaxt görməyəcəksiniz. Bu mümkün olsaydı, Azərbaycanı sevməyən qüvvələr bu "kart"dan çoxdan istifadə edərdilər. bilin və agah olun: Azərbaycanda milli-etnik zəmində ayrışdırmaqla yoxdur və olmayacaqdır da!

Mənim fiziki məhviyə istəyən "Vətən dostları" na demək istəyirəm ki, 37-ci illərdə də belə bir dalğa xalqımızı imtahana çəkdi. Neçə-neçə namuslu, qeyrətli, mürd vətən oğulları (M.Müşfiq, H.Cavid, C.Cabbarlı və s.) "dönos"ların, böhtanların, satqınlığın qurbanı oldular. Belələrdən biri də dövlət xadimi, Talış poe-

ziyasının banisi, "Azərnəşr"də azlıqda qalan xalqların redaksiyasının müdrü Zülfüqar Əhməd-zadə idi. Onu da cismən məhf etmək üçün Sibirə sürgün etdilər. amma xalq yolunda, vətən yolunda, haq-ədalət yolunda canını qurban vermiş şəxsiyyətlər şəhidlik zirvəsinə qalxıb əbədi rəhmət, xalqın sevgisini, onların ölümünə imza atanlar isə lənətlər və nifrət qazandılar.

Z.Əhməd-zadə ölümündən sonra bəraət aldı, onun ideaları yaşadı, bu gün də yaşayır, sabah da yaşayacaqdır.

İndi Azərbaycan Respublikasında yaşayan azsaylı xalqların dillərinin, mədəniyyətlərinin öyrənilməsi, inkişaf etdirilməsi və qorunması qayğısına qalmaq dövlət əhəmiyyətli məsələ kimi dövrümüzün tələblərindən doğan prosesdir. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin müdrikliklə "Azərbaycanın sərvəti təkcə onun neftində, gözəl təbiətində, münbit iqlim şəraitində, dağlarında və dənizində deyil, həm də onun müxtəlif dillərdə danışan xalqlarındadır. Bu xalqlar, bu dillər bizim əvəzolunmaz sərvətimizdir. Biz bu sərvəti layiqincə qoruyub gələcək nəsillərə çatdırmağa borcluyuq"-deməsi məsələnin mahiyyətini tam incəliyi ilə açıb göstərir.

Bu yaxınlarda Azərbaycanda qədimdən mövcud olan Xınalığ dilinin YUNESKO-nun qərarı ilə "Qırmızı kitab"a düşməsi də dövlət başçısı İlham Əliyevin uzaqgörənliyinin, onun apardığı düzgün milli siyasətin nəticəsidir.

Mən belə faktlardan çox gətirə bilərəm. zənn edirəm ki, hələlik bunları sizə xatırlatmaqla milli münasibətlər, xalqlar-dillər etnos anlayışının nə demək olduğunu, bu sahədə respublikamızda aparılmış işlərin qısa xülasəsini bir daha yadınıza sala bildim. Baxın, biz bu yolla-dövlət başçılarımızın göstərdiyi yolla dövlətimizin milli siyasət proqramını həyata keçirmək üçün bu meydana girmişik.

İşimiz haqq işidir, haqq işi isə heç vaxt ölmür. Onun sürətini azaltmaq, yubatmaq olar, amma qarşısını heç vaxt tam almaq olmaz!

Novruzəli Məmmədov
"Talış Sədo" qəzetinin
baş redaktoru.
02 iyun 2007-ci il

Camal Lələzova

CİRƏ TUMBƏRƏ

Dələkoba məktəbi kənə direktor köynə məktəbdə çe anqiviniyə sohbət eşqini, qəp əjoni ki, jıqo kamdımız xıvande, jəqo şon peqətədə... Ruji bə vişə bo ezimi şəkəson quşon rosnişə :

ÇƏMƏ Dİ ƏHVOLOTON

bəs bo məktəbi koəkon , yəni bo İsabələ, bo Əziməli işə hozi kardə çı xalisə şonədə i bənkə bəvay.

İsabələ de Əziməli bə sıxani muğabilədə bə vişə şeədə deştə bo qıləkənəfo hiççi peqətəşon nibe. Vişədə Qaz-53 de ezimi pur kardə bəçəton, yəni bo jəy bəçəton niştin bə sufrə. Xorəki zanbulişon okarde. Şon əvəzi çiç bivindon çoke? Cırə tumbərə! İştənən suə cır!

Hiyləboz Əziməli çe İsabələ tında xosyətbe çok zinedəbe, əve, pezovnişə əv:

-Aaa, m suə cır çiçe? Kive di-

rektori xalisə anqivinə şon? Ax-məxi vırədə noəşə əmə?

Maştə tovə esə vişə deştə tija təvə ancə İsabələ əştə bə səpo. Oşko vində bedəbe ki, bərk dilxor bə. Enəme sufrəo peqətışe cırə tumbərə, de zupuri həvələ kardışe bə niğilə də, votışe:

-Əmə nəharde şon, bədə esə İmanverdi muəllim bivoti:

-Kive çımı cırə tumbərə?

ELDƏNİZ, ELDƏNUZ

Məhəllədə dıqlə sinninə biva bə kon səbəbi zindənim, bə dın-

yo omə har dıqlə zoə ovladi "Eldəniz" nom doəşonbe. Əğlon yol bin. Kəonışon bəyəndi nezbe. Bə soədə "Eldəniz" vanqkardeədə bı soədə jə Eldəniz sədo ədəy, ya xircinə. Əğlon şin bə məktəb. Muəllimon çaş əğəndin in dıqlə Eldənizi. "Çiç bıkəyn hırdənon yəndiku hoston co bıkəyn?" Hırdənon qıləyni rostəvoj, qıləyni duyəvoj be. Bə səbəb, bı qərol oməyn ki, qıləyni vanqbıkən deştə nomi "Eldəniz", qıləyni "Eldənuz"

SUTE BƏÇƏTON XƏYİŞ BƏBƏ?

Brigadir Şiəllə de raykomi çı kolxozi vacibə koon həxədə esə

pidəşe sohbət bıkəy, bəçəy gəbul dəşiy. Çanə illof kardədə eqine zindəni bə gəbul. Raykomədə har dəfə vonə vardedən:

-Raykomi vaxtış ni, mehmonış heste, maştə boyş...

Oxo Şiəllə səb karde zindəni, kəybəvoni doydə itonə, de xışmi okardədə bə, bə katibi votedə:

-Həmrə katib, kolxozi anbo m omə şəv bisuto, maştə işti əməni gəbul karde, bı koy xəyış bəbe?

Raykom daspoçə bedə, bə dəyğədə Şiəllə gəbul kardədə.

(əvvəli ötən sayımızda)

Məmməd Hüseyin müəllim çıxış üçün söz istəyir

Məmməd Hüseyin müəllim radio verilişləri redaksiyasının məsul redaktorluğundan getdi. Bəs sonra necə olacaq?!... Onun başını bir yerdə qal etmək haqqında rəhbərlik də daha çox düşünmüş. Ümumiyyətlə, səhər partiya komitəsinin birinci katibi İsa Məmmədov yaradıcı insanlara hörmətlə yanaşar və qayğı göstərirdi. O, Bakıya MK-ya gedəndən sonra ŞPK-nin rəhbərliyinin Məmməd Hüseyin müəllimə qarşı münasibəti kəskinləşdi. Lakin onun fəaliyyətinin qarşısını ala bilmədilər. Dilini, sözünü kəsb susdura bilmədilər. ancaq ömrünü qısaltmağa qənim kəsildilər...

Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının Naxçıvan, Qarabağ və başqa zonaların şöbələri vardı. Bunu istinad edərək Məmməd Hüseyin müəllim Lənkəranda da zona şöbəsinin yaradılması məsələsini ortaya atdı. Məsələnin həlli üçün gərgin surətdə çalışdı. Allah tərəfi deyəndə, rayonun rəhbərliyi (rayon birinci katibi İsa Məmmədov idi) onun fikrini bəyəndi. Kəməklik göstərdi. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının Lənkəran zona şöbəsi (1987-ci il) yaradıldı. Məmməd Hüseyin müəllim şöbənin rəhbəri oldu. Necə deyirlər "başı işə qarışıdı". Özü də necə?! Buraya da yanına şikayətçilər, dərdi olanlar axışmış gəlirdilər. Həm də geniş daha çox surətdə yaradıcılıqla məşğul oldu. Gecəni-gündüzə qatdı...

Onun masa arxasında oturub yazdığına rast gəlmədim. İndiyə kimi bu suala cavab tapa bilmirəm. Oturub, sinə dəftəri diqtə edirdi. İşçisi Sevil xanım da makinada dediklərini çap edirdi.

Yanına gələn adamları da qəbul edib, onlardan hal-əhval soruşardı. Düşüncə və fikrindən ayrılmazdı. Fikirlər, obrazlı danışıqları ağızından süzülüb axardı...

Bəlkə elə bu səbəbdən idi ki, Məmməd Hüseyin müəllim bütün əsərlərini ayrı-ayrı məqamları və obrazları, fikir və sözlərini əzbərdən söyləyirdi. O, məhz belə bir qeyri-adi istedadla malik idi!

Rayon və respublikanın ictimai-siyasi həyatından kənar qalmazdı. Özü demişkən, "Nə-həng kişi" idi Məmməd Hüseyin müəllim! Rayonun sovet partiya tədbirlərində iştirak edirdi. Zəlin orta sıralarında oturardı. Çıxışa yazırdı. Adı çıxışa hazırlananların siyahısında çox zaman olmazdı.

Həmin siyahı da yığıncağa

DAĞLAR OĞLU

Yazıçı-dramaturq, publisist Məmməd Hüseyin Əliyevin anadan olmasının 87-ci yubileyi ərəfəsində

sədrlik edən rayon rəhbərliyinin birinci şəxsinin əli altında olardı. O, çıxışların sayı, məsələn, on biri ötəndən sonra üzünü zaldakılara tutub (onda Lənkəran ŞPK-nin birinci katibi Yaşar Rzayev idi) deyirdi:

-Yoldaşlar, çıxışa yazılmışdır 14 nəfər. Çıxış etmişdir 11 nəfər. Belə bir təklif var ki, çıxışlar kəsilsin.

Formal və bürokratik məzmunlu çıxışlardan bezikən zaldakılar hamı bir səsle "kəsilsin" - deyəndə Məmməd Hüseyin müəllim yerindən durub, zala lərzə salan səsle: "Yoldaşlar! Mən çıxışa yazılmışam! Heç başa düşə bilmirəm siz mənə niyə söz vermirsiniz?!-deyə-deyə tribunaya tərəf addımlardı. Tribunaya qalxardı. Zala bir sükut çökərdi. Zaldakıların diqqəti Məmməd Hüseyin müəllimə darıma halda yönəlirdi. Sanki hamı daxilən: "Əhsən sənin cəsarətinə! Cəngavərən!"-deyib düşünürdülər. O, isə çıxışında:

- Ay yoldaşlar, ay qardaşlar! Vallah, Billah! Kadrlara belə yad münasibətin, balaca bir ərazimizi mikrocoğrafi tikələməyin nə partiyaya, nə xalqa ziyandan başqa zərər qədər xeyri yoxdu. Gəlin insanlara belə bir mikroşovinin münasibətdən əl çəkək! İnanın! Mən də kommunistəm! Çıxış etmək mənim haqqımdır. Mənim öz azadlığımdır! - deyib çıxışını davam elədi.

Doğrusu, onda mən onun nitqində işlətdiyi "mikroşovinizm", "mikro coğrafi əraziyə tikələmək" ifadələrinin mahiyyətini anlamazdım, o qədər də dərk edə bilməzdim. Həyat təcrübəm az idi.

1985-ci ildə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının VII qurultayı oldu. Məmməd Hüseyin müəllim də qurultay nümayəndələri arasında idi.

Qurultayda ona çıxış üçün söz verməmişdilər. O, yenə də "zorla" söz alıb tribunaya qalxıbmiş.

Çıxışında respublikada kadr siyasətindəki ciddi və anormal iş metodunun Yazıçılar İttifaqının rəhbərliyində də siyarət etməyindən danışmışdı. Yazıçılar İttifaqının bir sıra şəxslərin monopoliyasında olduğunu və əyalətlərdə, xüsusən Yazıçılar İttifaqının Lənkəran şöbəsində yazıb-yaradanlara ögey münasibətdən danışmış və bildirmişdi ki, ailəçilik ədəbiyyatı Azərbaycan ədəbiyyatının qapılarını bizlərin üzünə möhkəmcə qıfıllatdırıb. Nəticədə bu təbii olaraq Azərbaycan yaradıcılıq aləminə umu-küsüllük, incikliklər yaradır. Qurultayın fəxri rəyasətində oturan Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Kamran Bağirov ona kinayəli eyhamla:

- Siz nə istəyirsiniz? Bəlkə MK-nin birinci katibi vəzifəsini istəyirsiniz? - replika ilə onun çıxışını kəsmişdi. Məmməd Hüseyin müəllim çox cəsarətlə ona :

- Nə üçün də istəməyim! İstə-

yəndə nə olar yoldaş Bağirov? Məgər istəmək bizlərə qadağandır? - deyib, çıxışına davam etmişdi.

Haşiyə: Məmməd Hüseyin müəllim keçmiş Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universitetinin ədəbiyyat fakültəsində oxuyarkən Azərbaycan ədəbi yaradıcılığının Azərbaycanın tam coğrafi əsasında deyil, müəyyən rayonçuluq, yerliçilik və ailəçilik prinsipləri əsasında qurulduğunu görüb, dərk edir.

Onda Azərbaycan ədəbi yaradıcılığını Azərbaycançılıq əsasında qurub, inkişaf etdirmək ideyası yaranır.

Eyni zamanda Azərbaycanın cənub zonasında, daha doğrusu Talışda bir boşluğun olduğunu görür. Həmin boşluğu doldurmaq vəzifəsini qarşısına məqsəd qoyur.

Təhsilini başa vurduqdan sonra o Lerikə qayıdır, böyük enerji ilə həm müəllimlik, həm də ədəbi yaradıcılıqla məşğul olur.

Keçən əsrin 60-cı illərində bölgənin mərkəzinə, Lənkəran şəhərinə köç etmək ehtiyacını duyar. 70-ci illərə qədər artıq bölgədə fundamental nəsrin əsası qoyur.

Artıq 70-ci illərin əvvəllərində Astarada Əhəd Muxtar, Masallıda Azad Talışoğlu, Məmməd Kazım, Lənkəranda Şəkər Aslan, Vaqiv Hüseyinov, Əliş Nicat, Cəlilabadda Abbasağa, Yardımlıda Sabir Rüstəmxanlı və başqa şair və nəslər yetişib, formalaşırlar. Onlar Azərbaycanın ədəbi mühitinə daxil olur və güclü ədəbi qüvvəyə çevrilirlər.

Məmməd Hüseyin müəllim məqsədinə çatır və o, Azərbaycan ədəbi yaradıcılığının bəsit rayonçuluq və ailəçiliyin mənəvindən xilas edilməsi uğrunda bir cəngavər kimi döyüşə başlayır. Bu savaşı ömrünün sonuna kimi davam edir.

Baş tutmayan yubiley

2000-ci ildə Məmməd Hüseyin müəllimin 75 illik yubileyi keçirilməli idi. Rayonda onun yubileyinin qeyd edilməsi və adının əbədiləşdirilməsinə dair rayon və respublikanın əlaqədar təşkilatlarına, o cümlədən Yazıçılar Birliyinin sədri Anara da müraciət etdik. Lakin onlardan heç bir səs çıxmıdı.

Ancaq mərhum prezident Heydər Əliyevə ünvanladığımız məktubun sorağı Lənkəran şəhər İH-dən gəldi. Və oradan isə "Məmməd Hüseyin müəllim Lerikdə keçirsinlər. adını da orada əbədiləşdirsinlər" - dedilər.

Sözün düzü belə bir rəyi eşidəndə mən mat-məəttəl qaldım. Bir anlığa duruxdum. Və sonra sakit tərzde:

-Axı Lənkəran şəhəri də zonanın mərkəzidir. Onun sivilizasiyası "kiçik bazar" və "böyük bazar" sivilizasiyası əsasında

formalaşmayıb... Siz Lənkəran sivilizasiyasını cılızlaşdırırsınız...-deyib, otaqdan çıxdım.

Yol boyu: "Məmməd Hüseyin müəllimə yenə də söz vermirlər?" deyib, düşündüm. Öz-özümə götür-qoy etdim. Və həm də Məmməd Hüseyin müəllimin ondakı çıxışlarında "Yoldaşlar, qardaşlar, gəlin kiçik bir ərazimizi mikrocoğrafi əraziyə tikələməyək. Vallahi-billahi, mikroşovinizmin, inanın, xalqımıza zərər qədər də xeyri yoxdur!" sözlərinin mahiyyətini indi dərk etdim.

Sözləşmə

Soz vaxtlar müstəqil qəzet və jurnallarda ("Prizma", "Azad Təfəkkür", "Bizim Era", "Azad Söz", "Məşəl", "Alov", "Şəfəq") Məmməd Hüseyin müəllimin yaradıcılığı haqqında çoxlu yazılar verilmişdir.

Lakin bu yazılar onun yaradıcılıq dünyasının bir damlası kimi görünür.

Məmməd Hüseyin müəllimin yaradıcılıq talantı ədəbi-bədii yaradıcılığın bütün janırlarından: şeir, poema, hekayə, oçerk, publisistik yazılar, povest, dramaturgiya və nəhayət roman janırlarını da sınaqdan keçirmişdir. O, ədəbi-bədii yaradıcılıqda pillə-pillə sadədən mürəkkəbə doğru inkişaf etmişdir.

Məmməd Hüseyin müəllimin yaradıcılığı bizim həyatımız, tələyüklü tariximizdir. Məmməd Hüseyin müəllim isə bunu "Döyüşən illər" adlandırmış, roman yazmışdır.

Yadımdadır. Onun 1980-ci illərin əvvəllərində yazdığı "Prokuror" əsəri Lənkəran Dövlət Dram Teatrında tamaşaya qoyuldu. Onda dram teatrının yaradıcı heyətinin oğlan çağı idi. Tamaşa yüksək səviyyədə keçdi. Artistlər əla oynadılar.

Bu əsər rüşvətxorların və korrupsionerlərin əleyhinə ümumxalq nifrətini əks etdirirdi. Əsərin axırında rüşvətxorlar gur

səslə lənətlənir və üzlərinə tüpürülürdü.

Prokuror obrazı bürokratik prokurorların ümumiləşdirilmiş obrazı deyildi, ola da bilməzdi. Dramdakı müsbət prokuror obrazı ümumxalq rəyin ümumiləşdirilmiş obrazı olan Məmməd Hüseyin müəllimin özü idi.

Bir diqqət yetirin. Məmməd Hüseyin müəllim hələ keçən əsrin 80-ci illərində rüşvət və korrupsiyanın Azərbaycan xalqının həyatına daxil olmasını xəbər verir və narahatçılıqla həyacan təbili çalırdı.

Haşiyə: Teatr binası müasirləşib. Artistlər püxtələşib. Məmməd Hüseyin müəllimin "Prokuror" və ya "Ana fəryadı" dramlarının yenidən səhnəyə qaytması zamanın tələbidir.

Görəsən hansı qüvvə zamanın tələbinin qarşısını alır? Əslində Məmməd Hüseyin müəllimin bizə ehtiyacı yoxdur. Bizim onun yaradıcılıq sərəvətinə ehtiyacımız var. Bu həqiqəti dərk etməliyik...

Ümumiyyətlə Məmməd Hüseyin müəllimin ədəbi-bədii yaradıcılığının geniş və mükəmməl bədii, elmi, fəlsəfi təhlilinə ehtiyac duyulur. O, ömrünün 50 ilinə yaxın ədəbi-bədii yaradıcılıqla məşğul olmuşdur. Zonamızda ədəbi mühitin dirçəlib inkişafına xüsusi təsir göstərmişdir. Haqq-ədələt nəminə hər birimiz Məmməd Hüseyin müəllimin xidmətinə, ağır zəhmətini qiymətləndirməyə mənən borcluyuq.

Tarixən zonamızda şairlər olmuşdur. Ancaq burada nəsr janrının təməlini ilk dəfə Məmməd Hüseyin Əliyev qoymuşdur. Bu həqiqəti də biz unutmamalıyıq. Doğrudan da o, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiklərindən biri idi.

Azərbaycan ədəbiyyatşünasları Məmməd Hüseyin müəllimin yaradıcılığına doğru üzvlərini çevirməyə borcludurlar. Bir azərbaycanlı kimi!

9 İYUN Talış xəlqi talantinə, millətpərəstə, qeyrətinə, pokəvonə şair ZULFUQAR ƏHMƏDZODƏ YODKONƏ RUJE

Talış yolu şair Zulfuqar Əhmədzadə kirtə avtobiografiyə:

"Zulfuqar Əhmədi zoə Əhmədzadə moədə biə 1898-nə sori Ostoro rayoni Pensə diyədə. İbtidai təhsil səşe mollaxanədə, peşo oroxniyəşe Pensə urusə ibtidai məktəb.

Ko kardəşe:
Zuvand (Lik) rayoni Qosmalion İK sədr(1920-1922);
Lankon Qəza PK zəmini şobə mudir (1922-1923);
Lankoni rayon Maarif şobə mudir(1923-1925);
Laçınədə, Zaqataladə, Ağdamədə İK sədr iyən təşkilat komitə sədr (1925-1929);
Lankon Pedaqoji Texnikumi direktor (1929-1930);
Ostoro rayon İK sədr (1930-1932);

Ermənistoni Vedi rayoni İK sədr (1932-1933);
Azərbayconu XMK Ali məktəbon idarə rais (1933-1935);
"Azərnəşr"ədə "Kamədə mandə milləton şobə" mudir (1935-1938);
1938- nə sori marti 15-də bə şöv həbs kardə biə, middəti bədiqə bə Sibir romə biə.

1940-nə sori iyuni 9-də bə fot şə Kemerovo vilayəti Mariinsk şəhərədə..."

("Zulfuqar Əhmədzadə (Pensəj), *Vijniabə əsəron*", P- 2002, səh.13-14)

"...Şəhid Zulfuqar Əhmədzadə (Pensəj) Tolışi tarixədə həm şair-ənvişt, jurnalist, publisist, pə-qordın, həm sərkərdə (çı Tolışə milliyə hərəkoti yol); həm rəhbər (çand rayonon yol), həm patriot-pokəvon (iştə Vətəni- Azərbaycani, çəy lesə vırə-Tolışi məholi ve piə şəxsiyyətbe:

Tolışi məhol, hay xosə Vətən, İştı umriko ve soron şedən. Ojnən zındənin ve kəson tını, İştı davləti, iştı heste-ni... ("Tolışi jimon")

(H. Məmmədov "Talış" q. N0-1(6) may, 2002)

"...Z. Əhmədzadə qüdrətli qələm sahibi idi. İstər Azərbaycan,

istər Talış poeziyasının ölməz nümunələri məhz onun mübarək qələminin məhsullarıdır. Xalqın azadə ruhunu, şanlı günlərini, əziz Vətənimiz Azərbaycanın misilsiz təbii mənzərələrini ilhamla təsvir və tərənnüm edən şair həm də Talış mahalının zəngin tarixini, bugünkü quruculuq anlarını, bizi dünyaya tanıdan nadir nemətlərini də ürəkdən vəsf edir:

... İtono bande, itono dıyoy, Vəyşt ki votedən, əv ənə iyoy.

Maştə çı diyo pemedə həşi, Dəvətdə bə vilon, bə doon başi. Livonsə şığon viriski dodən, Handedən kijon, dilon obedən. Viriski dodə həmə bandı- ku, Çimənon, vişon, ovə dinqə çu...("Davardə rujon")

(A. Bayrami. "Ötən günlərin işığında", B-2007, səh.152)

ZULFUQAR

Qıləy sofə dil biə,
Tojə obıə dil biə.
Bənə merdon merd biə,
Bənə mardon mard biə.
Səyku bə po şeer biə,
Xəlqi piyə şair biə.

De Vurğuni dust biə,
Həxi roədə rost biə.
Kəşəşe çanə əzob,
Nıvıştəşe çand kitob.
Məğsədiş: bə tolışon
Elmi ro bıdə nişon.
Çunki jimon elmədəy,
Ki beelme, zulmədəy.
Bə i kərə zəmonə
Qarde- mande itonə,
Nodonı karde hucum,
Doşe bəy şanun hokum:
"Lenin çəmə rəhbərə,
Bə dınyo bərəbərə..."

Bəsə inqılə sıxanı,
Çəyku hələ xəbə ni.
Qınyə zindon bə zindon,
Şe baştə xəlqi şıbon...
Əv kiye? Zulfuqare!
Tolışon iftixare!

(Tofiq İlhom "Talış əsəron", II kitab, B-2006, səh. 124)

DƏDƏ ZÜLFÜQAR

"İki tiyəli"- Əli qılıncı!
Şərəf bildilər sənə bu adı!
Adın özündə- Xətayi tacı,
Talışın- türkün iki qanadı
Tutubdu qərar,
Dədə Zülfüqar!

Millətlər bilir səni özünkü:
İran talışı, azəri türkü.
Hər iki dildə yazan mahirdin,
Sənətdə məşhur, qalib şairdin!
Sən ey düz ilqar,
Dədə Zülfüqar!

Qara kölgələr izlədi səni,
Tor hördü sənə amansız dövrən.
Şirəli Axund şərəldi səni,
Bir damla qandan- canından qorxan
Nahaqdan- naçar,
Dədə Zülfüqar!

Beşiyin oldu Astara, Pensər,
Məzarın Sibir, Kemerov, Mari.
Ruhun qaydır yurda hər səhər,
Ahın yandırır uca göyləri!
Ağlayır dostlar,
Dədə Zülfüqar!

Qismət olmadı bərəbər gedəm,
Uzaq Sibirdə hayına yetəm.
Qərib məzarı ziyarət edəm,
Gül-çiçək olub üstündə bitəm.
Kormuş ruziqar,
Dədə Zülfüqar!

-Talış şerinin Günəşi, ustad,-
Deyib öyürlər səni nəsillər.
Qan yaddaşına yazılıb bu ad,
Bir də cahana nə zaman gələr
Səntək pürvüqar?
Dədə Zülfüqar!

(A.Bayrami. "Sevda yolu", B-2006, səh. 108)

Üfüq-S

Dil vasitəsilə cəmiyyətin inkişafı
Community development through language

Üfüq-S MMC (VÖEN 1800107871) Azərbaycanda bir çox dillərə yazılı, şifahi biznes, Notarial tərcümələr və mətnlərin yığılması xidmətini təqdim edir. Biz Azərbaycan, Rus, İngilis, Talış, Fars və s. dillərə yazılı tərcümələr edirik. Ətraflı məlumat almaq və ya xidmətlərimizdən bəhrələnmək üçün (012) 564-68-91 nömrəsinə zəng edə və ya commercial_manager@ufuq.az elektron ünvanımıza yazaraq əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Tel.:+99470 909-85-90
E-mail: celilovrafiq@mail.ru
Qəzetin elektron variantını talish.org saytında oxuya bilərsiniz

Redaksiyanın ünvanına göndərilən əlyazmalar müəlliflərə qaytarılmır və mətnlərə rəy verilmir. Faktlara görə yalnız müəlliflər məsuliyyət daşıyırlar. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində qeydə alınmışdır.

Qeydiyyat nömrəsi:3462

Tiraj: 1000

Hesab nömrəsi:
AZN üçün: "Bank of Baku"
ASC Yasamal filialı
Cəlilov Rafiq Şahrza oğlu
hesab nömrəsi 3801000000159315
VÖEN 1700038881
kod 506322
müxbir hesab 0137010007944
S.W.I.F.T JBBKAZ22

US Dollars:
Jahlov Rafiq Şahrza oğlu ACC N
3811001000159315
INTERMEDIARY BANK
Standard Chartered Bank, New York
CORR. ACC. 3582023389001
SWIFT: SCBLUS33
BENEFICIARY BANK:
"Bank of Baku" OJS S.W.I.F.T. JBBKAZ22
Baku, Azerbaijan

Çəpiku bə rost

2.Kam
4.Bərk
5.Siyənə qomuş
7.Şoyvo
10.Nubə
12.İdə ruji nəvə
13.Tənyə nun
16.Honi
17.Tadibəsə

Pentono bə jinton

1.Midə
3.Tuk
6.Tırki bataqlıq
8.Bə kə dəy pedatdən
9.Qam
11.Sədə xərob
14.Çı tırki bud
15.İd

səbılovon (krossvord)

Dəvardə numrədə şə səbılovoni sərəstəyon.

1. Kışti
2.Nıştəco
3.Canqəmiyon
4.Bumərişə
5.Dancə

6.Qemij
7.Titum
8.Məvindəki
9.Zinqəvulə
10.Təblarız
11.Boladi

12.Bəlləbir
13.Ziyələ
14.Kəmərku

EDAŞ
Orxan Əliyev